

The Ohio War History Commission
COLUMBUS, OHIO

LITHUANIAN WEEKLY
Published every Friday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada .. \$4.00 Elsewhere .. \$4.50

Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

(34-ti metai :: 34th year)

MUSU VISUOMENĖJE

Krupavičius ir Sidzikauskas jau čia

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir jo Vykdomosios Tarybos atstovai — M. Krupavičius ir V. Sidzikauskas pereinot savaitės gale atvyko iš Europos į Ameriką, aplankyti Amerikos lietuvių visuomenės.

Iš New Yorko jie tuojau nuvyko į Washingtoną, kur matėsi su Lietuvos pasiuntiniu min. P. Žadeikiu ir su nuvykusiais į ten Amerikos Lietuvių Tarybos prezidiumo nariais.

Sekmadienį, sausio 30 dieną, svečiai dalyvavo Baltimorėje Lietuvių Draugijų Tarybos susirinkime ir pirmą kartą prakalbėjo į Amerikos lietuvių platesnį būrį. Šiame susirinkime šalia svečių dar kalbėjo ALT išd. M. Vaidyla ir SLA pirmininkas W. F. Laukaitis. Ta proga Baltimorėje išsuaugojo 300 dolerių Lietuvos bylos vedimo reikalams.

Iš Baltimorės svečiai vėl grįžo į Washingtoną, kur tęsė pasitarimus su ALT Vykdomoju Komitetu ir turėjo kitų pasimatymų. Šios savaitės gale svečių dar laukia New Yorke, o nuo sekmadienio jau prasidės svečių lankymasis po kolonijas pagal jiems jau iš anksto paruoštą tvarkraštį.

NY TIMES pasikalbėjimas su M. Krupavičium

NY TIMES idėjo trumpą pasikalbėjimą su M. Krupavičium, ką tik jam išlipus iš lėktuvo. Nurodė, kad jis yra pirmininkas Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, jungiančio visas lietuvių politines grupes tremtyje.

Pasikalbėjimas, matomai, atliktas skubotai ir laikraščio atstovui, matomai, labiausiai kritiškai. Dėl to, kad M. Krupavičius yra dvasiškas. Todėl ir pasikalbėjimo atpaskojime vyraujančią vietą užima M. Krupavičiaus pareiškimas apie kunigų naikinimą Lietuvoje. Po platesnio išdėstymo, kad jis 1,600 kunigų Lietuvoje belikę 700, pasikalbėjimo atpaskojime tik trumpai pastebima, kad be to dar ir kitų žmonių iš Lietuvos esą išvežta... 200,000 vien 1948 metais.

Iš pasikalbėjimo nematyti, kad M. Krupavičius atvyko ne vienas.

BALFo direktorių posėdis

Šį šeštadienį, vasario 5 d., New Yorke šaukiamas BALFo direktorių posėdis. Direktoriams bus pateiktas apsvaistytas svarbių klausimų. Spėjama, kad ir ALT Vykdomojo Komiteto nariai, kurių tarpe vienas — A. Olis — yra taip pat ir BALFo vicepirmininkas, taip pat turės pasitarimą su BALFo valdyba arba ir su visais direktoriais.

Tikrai nuostabus pareiškimas

Viename laikraštyje jau buvo pareiškta susistebėjimas W. F. Laukaitio pareiškimu L. G. Konsulate atstovui, kuriam W. F. Laukaitis pareiškė, kad jokia lietuvių organizacija nesikreipė į jį, kaip Marylando DP įkurdinimo komiteto pirmininką, todėl tas komitetas yra parsikvietęs daugiausia ukrainiečių ir kitokių.

Ir daugiau tokių susistebėjimų girdėti. Ištikrųjų, W. F. Laukaitis pats yra bene didžiausias Amerikos lietuvių organizacijos — SLA pirminin-

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 5

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO February-Vasario 4, 1949

Svarbus Achesono žodis

Valstybės Sekretorius Dean Acheson, sąryšyje su Stalino pasiūlymais (žr. žemiau, "Šešios dienos pasaulio politikoje", sausio 31) pirmą kartą turėjo progos parodyti dabartinius Amerikos nusistatymus pasaulio politikos reikaluose.

Jis tarp ko kita pasakė:

"Amerikos Jungtinių Valstybių ir šimtų milijonų kitų žmonių visame pasaulyje taikos siekimas yra toks pamatinis reikalas, kuris negali būti įpainiotas ar pavartotas jokiuose

tarptautinės politikos manevruose.

"Amerikos Jungtinės Valstybės jo šitaip nepavartos."

Dėl Stalino negalėjimo keliauti per orą ar vandenį, Achesonas sako, kad norint galima ir kitais būdais susižinoti ir vesti pasitarimus, nes galima naudotis visais diplomatiniais susižinojimo keliais.

Apie nusiginklavimą Achesonas sako, kad visos pastangos prie to prieti kaip tik labiausiai ir trukdomos iš sovietų pusės. Ir Berlyno reikale visos pastangos sugriuvo dėl sovietų užsispyrimo.

ŠEŠIOS DIENOS pasaulio politikoje

SAUSIO 28

D. Acheson pareiškė, kad jis nemano keisti Amerikos užsienio politikos, kurią vedė jo pirmatakas Marshall.

Anglijos užsienio reikalų ministras Bevinas turėjo aiškintis parlamente dėl savo politikos Palestinos reikaluose. Winston Churchillis jį smarkiai kritikavo.

Po diskusijų Bevinas gavo pritarimą 283 balsais prieš 193. Tai pirmas atsikimimas, kad Bevinas gavo tik tiek balsų. Dalis jo paties partijos atstovų jo neparėmė.

Vokiečių denacifikacijos teismas išteisino von Papen, kuris buvo Vokietijos kancleriu prieš Hitlerį, vice kancleriu prie Hitlerio, paskui buvo įvairiose kraštuose Hitlerio pasiuntiniu. Apie jį buvo kalbama, kad jis nėra nasis, bet gudrus ir ištikimas tarnautojas, kurį Hitleris siuntinėdavo, kur tik būdavo koki labai painūs reikalai.

SAUSIO 29

Kinijos komunistai pareikalavo, kad nacionalistų valdžia prieš taikos derybas parodytų savo "gerą valią", tai yra... suimtų Čiang Kai-Šeką ir kitus "karo nusikaltėlius".

Tame "karo nusikaltėlių" sąrašė, berods, buvo įrašytas ir Tame "karo nusikaltėlių" sąkurius stoji vietoj Čiang-Kai-Šeko. Tai jis turėtų pats save suimti...

Visai panašiai, kaip ir prieš Lietuvos užėmimą...

Žydų karo paliaubų derybos su egiptiečiais Rhodos saloje grėsia nutrūkti.

Vakarų Europos penkios valstybės — Anglija, Prancūzija, Belgija, Olandija ir Luxemburgas — nutarė įsteigti nuolatinę "Europos Tarybą", kurią sudarytų ministeriai ir parlamentų atstovai. Ministeriai susirinks pasitarti neviešiuose posėdžiuose.

Graikijos komunistai sukilėliai užpuolė vieną amerikiečių vedamą ūkio mokyklą ir pagrobė 36 mokinius ir 3 darbininkus.

Kinų komunistai neskiria delegacijos taikos deryboms, kol

sėdžiose, o parlamentų atstovai, kurių susirinkimas turės tik patariamiosios galios, posėdžiaus viešai. Parlamentų atstovai bus renkami tokia tvarka, kokią nusistatys kiekviena valstybė sau atskirai. Nereikalaujama, kad visos parlamento partijos proporcingai būtų atstovaujamos. Taigi komunistai iš tų kraštų galės ir neturėti atstovų, nes jie neturi parlamentuose daugumos.

Iš Europos Tarybą bus kviečiamos prisidėti ir kitos valstybės. Tai būtų rimta pradžia Europos Federacijai arba Europos Jungtinėms Valstybėms.

Jis taip pat pasisakė, kad neturės nieko prieš Berlyno blokados nuėmimą, jeigu ir iš Vakarėčių pusės bus atidarytas sovietams laisvas susisiekimas, be to, jeigu Vakarėčiai atsisakys nuo sumanymo steigti Vakarų Vokietijos vyriausybę ir sutiks susirinkti vėl bendron ministerijų konferencijon tartis išviso dėl Vokietijos.

Apie Berlyno pinigų klausimą Stalinas nieko nepamėnė, o tas ir yra svarbiausias dalykas, dėl kurio ta visa istorija prasidėjo.

Skandinavijos valstybės negali tarp savęs susitarti dėl "Neutralios apsigynimo sąjungos".

Tos trys valstybės — Švedija, Norvegija ir Danija — dabar tiesioginės sovietų kaimynės, nedrįsta prisidėti prie šiaurės Atlanto Gynimosi sutarties, kadangi rusai joms grasina: prisidėsite prie tos sutarties, tai reikišia, prisidėsite prie mūsų prieši.

Todėl ypač Švedija spyres, kad būtų sudaryta tik tarp savęs gynimosi sąjunga, kuri būtų neutrali — nei su sovietais, nei su kitais... Bet svarstydami pripažino, kad vis vien reikia ginklų ir kitų dalykų, kurių reiks gauti arba iš viešos, arba iš kitos pusės. Taigi neutraliems išsilaikyti bus negalima.

SAUSIO 30

Sovietai reikalauja iš Norvegijos valdžios, kad ji pasiūlytų, kaip ji žiūrį į šiaurės Atlanto gynimosi sutartį, kurią rengia Amerika su kitomis valstybėmis. Sovietai priminė Norvegams, kad ta sutartis yra pasirengimas, nukreiptas prieš sovietus. Taip pat priminė Norvegijai, kad ji turi bendrą sieną su sovietais...

Amerika paskelbė visišką diplomatinį pripažinimą Izraelio ir Transjordanijos valstybėms.

Norvegijos vyriausybė, nežiūrėdama sovietų grasinančio paklausimo, į kurį nieko dar neatsakė, nutarė prašyti parlamentą, kad leistų pranešti Va-

Stalinas bijo oro ir vandens

IŠTIKRŲJŲ BIJO IŠLYSTI IŠ UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Trumanas daugiau nebevažiuos aplink pasaulį, kad pamatytų Staliną

Stalinas, atsakydamas į International News Service atstovo Kingsbury Smith paklausimą, telegrafavo į Paryžių, kad jis negali atvykti į Washingtoną pasimatyti su Trumanu, kadangi... gydytojai draudžia jam leisti į tolimas keliones, ypač į keliones oru ar vandeniu.

Bet jis sako, kad mielai pasimatytų su Trumanu, jeigu tas sutiktų nukeliauti į Maskvą, Leningradą, Kaliningradą (taip dabar rusai pavadino Karaliaučiaus miestą), Odesą arba Jaltą: Na, pagaliau, jis dar sutiktų atvykti kur nors ir į Lenkiją ar Čekoslovakiją, bet ne toliau.

Žodžiu sakant, iš anapus ge-

ležinės uždangos, kur mažiau gali pasiekti čekistų apsauga, Stalinas nedrįsta nei kojos iškelti.

Situo savo atsakymu Stalinas prisipažįsta, kad jo sveikata prasta. Bet baimė išlysti iš užu savo uždangos yra ne dėl sveikatos. Jeigu dar jis gali keliauti į Odesą, arba į Čekoslovakiją, tai nedidelis skirtumas būtų pavažiuoti ir, pavyzdžiui, ligi Šveicarijos, kur yra labai sveikas oras ir geros vietos ta pačia proga sveikatai pataisyti.

Valstybės Sekretorius Achesonas pareiškė, kad Amerikos prezidentas nebelėks ketvirtą kartą aplink pasaulį Stalino pasiūlymą.

nėra suimtas Čiang Kai-Šekas ir kiti "karo kriminalistai".

SAUSIO 31

Stalinas vėl prabilo. Amerikos spaudos atstovui jis pareiškė, kad jis nieko neturėtų prieš pasimatymą su Trumanu abiem priimtinoj vietoj, ir sudaryti bendrą pareiškimą, kad abu kraštai nesirengia kiti kiti pulti. Tartųsi ir apie nusiginklavimą.

Jis taip pat pasisakė, kad neturės nieko prieš Berlyno blokados nuėmimą, jeigu ir iš Vakarėčių pusės bus atidarytas sovietams laisvas susisiekimas, be to, jeigu Vakarėčiai atsisakys nuo sumanymo steigti Vakarų Vokietijos vyriausybę ir sutiks susirinkti vėl bendron ministerijų konferencijon tartis išviso dėl Vokietijos.

Apie Berlyno pinigų klausimą Stalinas nieko nepamėnė, o tas ir yra svarbiausias dalykas, dėl kurio ta visa istorija prasidėjo.

Skandinavijos valstybės negali tarp savęs susitarti dėl "Neutralios apsigynimo sąjungos".

Tos trys valstybės — Švedija, Norvegija ir Danija — dabar tiesioginės sovietų kaimynės, nedrįsta prisidėti prie šiaurės Atlanto Gynimosi sutarties, kadangi rusai joms grasina: prisidėsite prie tos sutarties, tai reikišia, prisidėsite prie mūsų prieši.

Todėl ypač Švedija spyres, kad būtų sudaryta tik tarp savęs gynimosi sąjunga, kuri būtų neutrali — nei su sovietais, nei su kitais... Bet svarstydami pripažino, kad vis vien reikia ginklų ir kitų dalykų, kurių reiks gauti arba iš viešos, arba iš kitos pusės. Taigi neutraliems išsilaikyti bus negalima.

SAUSIO 1

Amerika paskelbė visišką diplomatinį pripažinimą Izraelio ir Transjordanijos valstybėms.

Norvegijos vyriausybė, nežiūrėdama sovietų grasinančio paklausimo, į kurį nieko dar neatsakė, nutarė prašyti parlamentą, kad leistų pranešti Va-

karų valstybėms, jog Norvegija yra pasiruošus priimti pakvietimą prisijungti prie šiaurės Atlanto Gynimosi sutarties.

Stalino "taikos pasiūlymai" nesulaukė didelio susidomėjimo. Visi jo žodžius priėmė su nepasitikėjimu. Pagaliau, visi mato juose seną giesmelę...

Vokiečių politikai lyg visai nepastebėjo Stalino pareiškimo. Jie kaip tik kreipėsi į Vakarų valdžias, kad jos Berlyną įskaitytų į Vakarų Vokietiją, kaip dvilyktą valstybę. Mat, Vakarų Vokietija numatoma susidėsianti iš 11 valstybių-provincijų.

Kinijoje susidarė nauja painiava. Nacionalistų valdžia nusiėmė vieną savo atstovą daryti sutarties su... Sovietais, pagal kurią šiaurės-vakarų Kinijos dalis turėtų atsidurti tiesioginėje sovietų įtakojė.

Ta pati valdžia atsisakė suimti "karo kriminalistus", todėl taikos derybos su kinieškais komunistais dar neprasidėjo. Pagaliau, keturios pietinės Kinijos provincijos organizuotais, net jeigu valdžia ir susitaikytų...

Kinijos politika painesnė net, negu kinieškas raštas...

VASARIO 2

Norvegijos valdžia atsakė sovietams į jų "paklausimą", kad ji pageidauja prisijungti prie šiaurės Atlanto Gynimosi Sąjungos, būdama įsitikinusi, kad ji nesirengia nieko užpulti, ir kad su tuo nėra surištų jokių reikalavimų įsteigti Norvegijoje svetimas karines bazes.

Ir Washingtono Valstybės Departamentas pareiškė, kad šioje sąjungoje nenumatoma steigti Norvegijoje ar kitose šalyse svetimas karines bazes.

Kinijoje komunistai nori taip susitvarkyti, kad "taikos sutartys" būtų sudarytos su atskirų miestų "gyventojų atstovais". Tuo būdu jie mano pailpsniui užimti visą Kiniją be taikos derybų su Kinijos vyriausybe.

KRAVČENKO BYLA SU KOMUNISTAIŠ PARYŽIUJE

(DIRVOS koresp. Paryžiuje)

Jau geras laiko gabalas, kai Viktoras Kravčenko pabėgo iš Stalino "globos" ir visam pasauliui paskelbė apie baisybes "raudonajame rojuje". Jo knyga "Aš pasirinkau laisvę" susilaukė be galo didelio pasisekimo ir šiandien jau yra išversta net į 22 kalbas. Visame pasaulyje jo knuga buvo gaudoma kaip didžiausia sensacija, o jos aptorius uždirbo ne tik milijonus, bet susilaukė daug draugų ir aišku, priešių. Kas — jei ne komunistai, Maskvos užsiundyti, pradėjo visai iššmeižti ir purvais drabstyti.

Pirmieji Stalino bausių darbų ginti išėjo Prancūzijos komunistai. Jie savo laikraštyje "Les Lettres Francaise" paskelbė neva amerikiečiai, o Thomas straipsnį, kuriame prancūzai komunistai Kravčenko išvadina silpnapročiu, girtuokliu, žemos moralės žmogumi, gyvenančiu net su trimis žmonomis, pardsdavusiu amerikiečių saugumui.

Ir knygą "Aš pasirinkau laisvę" ne jis parašęs... Girdi, jį parašė amerikiečiai, o Kravčenko savo vardą davęs...

Už visus tuos šmeižtus Kravčenko padavė minėtą laikraštį į teismą. Ilgai laukta byla šiomis dienomis Paryžiuje jau prasidėjo, sukėlus didelį susidomėjimą ir net sensaciją.

Teismas eina

Ilgai buvo galvojama, kad Kravčenko į Paryžių neatvyks ir byla bus atidėta. Šiaip ar taip — byla turės parodyti, kad Kravčenko rašė tiesą apie sovietus, o šiuo metu, kai pasaulis iš proto kraustosi dėl taikos, ne visi nori "teptis rankų"...

Bet byla prasidėjo ir teismo salėje pasirodė pats garsusis knygos autorius. Kravčenko labai kultūringo ir elegantiško žmogaus įspūdį. Apšvilkęs labai gerai sukirptais rūbais, manieros ir laikysena — pavyzdinga. Net stebėtis reikia. Iš kitos pusės, aišku, kodėl jis pasirinko geriau laisvę, negu vergavimą Kaukazo budeliui.

Atvykęs į teismą, jis pirmiausiai sumokėjo 2 milijonus frankų išlaidoms padengti... jei pralaimės. Jei laimės, pinigų atgaus ir tuos 2 milijonus sumokės Prancūzijos komunistai. (Nukelta į 7 psl.)

VIŠINSKIUI GALVOJ SUIRO TVARKA

Kai kas manė, kad Višinskis gali viso pasaulio diplomatus iš proto išvaryti, o dabar štai ateina žinia, kad jis pats susirgo nuo "visiško nervų pakrikimo".

Šiuo metu jis esąs laikomas Čekoslovakijoje, Karlsbade, sovietų armijos ligoninėje. Prie jo nieko neprileidžia. Sako, kad jis nebegali sutvarkyti savo minčių.

ŠIOJE ŠALYJE

DARBO ĮSTATYMO projektą jau svarstė Kongresas. Valdžios pasiūlymas paruoštas drauge su unių atstovais.

Numatyta panaikinti vadina "injunction" teisę, kuria prezidentas galėjo įsakyti atidėti streiką iki 80 dienų. Šita prezidento teisė galėjo būti pavartota sustabdyti streikams tokiose vietose, kur dėl streikų turėtų nukentėti visuomenė.

Numato leisti, kad darbininkai būtinai turėtų būti tam tikros unijos nariai, ar jie to nori, ar ne. Naujame projekte nėra reikalavimo kandidatams į unių viršininkus duoti priesaiką, kad nepriklauso komunistinei ar panašiai organizacijai.

Yra numatyta ir streikų suvaržymų. "Nepateisinamais" laikomi vadinami "simpatijos" streikai (tikslu tik paremti kitose įmonėse streikuojančius); toliau — streikai tikslu priversti darbdavius derėtis su unių, jeigu darbdavys pagal įstatymą turi derėtis ne su ta, o su kita unių; pagaliau — streikai be iš anksto pranešimo apie sutarties nebeatnaujinimą.

Spėja, kad Kongrese į projektą bus įnešta nemaža pataisymų.

KOMUNISTŲ BYLA New Yorke eina jau antra savaitė. Joje teisiami 11 iš tų 12 komunistų, kurie buvo suimti per eitą vasarą. Svarbiausias kaltinamasis — komunistų partijos pirmininkas Foster — serga, todėl jo byla išskirta.

Ligi šiol kaltinamųjų advokatai kelia priekabas prieš teismo sąstatą. Jie kaltina teisėjus, kad jie bus šališki, prikiša, kad prisiekusieji sprendėjai (jury) parinkti tik iš turtingesnių sluoksnių ir jų tarpe nėra nei negrų nei žydų.

Teismas beveik visus priekaištus atrado nepamatotus. Ištikrųjų, atrodo, kaltinamųjų advokatai tik tada būtų patenkinti, jeigu teisėjų ir sprendėjų dauguma būtų komunistai arba bent žydai ar negrai.

Teismo pirmininkas paskelbė, kad jam į namus buvo atsiųsta grasinančių laišku.

Teismas vyksta pagal Amerikoję priimtą tvarką. O ištikrųjų būtų teisinga komunistams pritaikyti tokia teismo tvarką, kokia vartojama jų garbinamame krašte... Tada teismas būtų jau senai baigtas....

REPUBLIKONŲ PARTIJOJ

įvyko labai karštas susirėmimas dėl vadovybės, kurį vis dėlto laimėjo dabartinis pirmininkas Scott, pereinatis metais Dewey pasiūlytas ir visų tada vienbalsiai išrinktas.

Dabar Scott tik-tik išsilaikė pirmininko vietoje. Gavo 54 balsus prieš 50.

Giškai partijoje eina ir dėl programos. Senesnieji republikonai prikiša "jaunimui", kad jie su savo "ir mes" politika prakišo rinkimus. "Ir mes" politika jie vadina Demokratų programos pamėgdžiojimą. Sako, reikėjo eiti į rinkimus su savo aiškia programa, tada būtų kitaip buvę.

PENNSYLVANIJOJE

PITTSBURGH

PAVOJINGI ANGLIAKASYK-
LOSE GAISRAI

Vakariniėje Pensylvanijoje, Pittsburgho apylinkėse, minkštos anglies požeminiuose urvuose dega apie 80 "pragarų", kurių užgesinimui nėra rimtų galimybių. Penki iš jų gaisrų yra tokie rimti, kad pradėta rūpintis jų užgesinimui. Tačiau viskas priklauso nuo to, kur bus gauta reikalingi pinigai.

Penkių kasyklų gaisrai, kurie pasidarė kenksmingi, yra ribose miestelių Latrobe, Monessen, West Wilmerding, Green Valley ir Carnot.

Požeminiai gaisrai artėja arba jau dega po pačiais tais miesteliais, sunaikino eilę gyvenamųjų namų ir kitų pastatų.

Kasyklų gaisrų yra ir kietos anglies srityse, pav. 20.000 gyventojų miestas Mt. Carmel stovi ant lukšto, po kuriuo dega "pragaras". Tam miestui grėsia sugriuvimas.

Nuo šių gaisrų susidaro dujos, kurios yra kenksmingos žmonių gyvattims.

Čia paminėtuose miesteliuose gyvena ir kasyklose dirba daug lietuvių.

Kai kurių kasyklų gaisrus stengiasi užgesinti patys tų kasyklų savininkai, jeigu gali dar iš jų anglį kasti. Tačiau kiti gaisrai dega per daug metų užleistose kasyklose, ir jų gesinimo darbas gula ant pečių valstijos ir federalės valdžios.

Kongresas yra paskyręs pinigų padengimui dviejų trečdalių kasyklų gaisrų gesinimo darbams, bet dabartiniu metu tie pinigai naudojami gesinimui tik dviejų kasyklų gaisrų.

ARKLIŲ LENKTYNĖS
VETERANŲ VARDU

Pensylvanijoje iki šiol buvo uždrausta arklų lenktynės, kaip gemblerystė, išnaudojant žmones. Tačiau, tarantis mokėti šios valstijos veteranams bonus, kurių suma siekia \$500.000.000, arklų gemblerystės rėmėjai prikerė prie veteranų bonų biliaus arklų lenktynių legalizavimą, įrodinėdami, jog lenktynės duos valstijai taksų apie 10 milijonų dolerių metuose. Gembleriai, betgi, iš arklų lenktynių kas met pelnys šimtus milijonų dolerių.

Šių metų lapkričio mėnesį visuotinu balsavimu bus išspręsta, ar mokėti veteranams bonus, ar ne. Jeigu bus nutarta bonus mokėti, su tuo valstijai bus pristama arklų lenktynių gemblerystė.

VAZIUOSIT FLORIDON?

apsistokit pas lietuvi

Geo Daminaitis

45 N.E. 42nd Street

Miami, Florida

Prie didžiojo U. S. 1 Kelio Turim kambarius nakvynei vienai nakčiai, arba savaitei, ar mėnesiui.

Kainos visai prieinamos! (Jurgis Dominaitis, iš Cleveland, Ohio)

Vytautas Markuzas

Dirvos Atstovas

Prenumeratams, Skelbimams
8029 Manila Detroit 13, Mich.

PHILADELPHIA

Philadelphietis K. Vidikauskas, kaip žinoma, plačiai bendradarbiauja lenkiškuose laikraščiuose, pranešdamas jiems žinių iš lietuvių gyvenimo.

Jo rūpesčiu visoje eilėje lenkiškų dienraščių ir savaitraščių yra paminėta prezidento A. Smetonos mirties 5 metų sukaktis, vyskupo Brizgo apsilankymas Amerikoje, M. Krupaviciaus ir V. Sidzikausko atvykimas... Paprastai visi žymesni lietuvių gyvenimo įvykiai lenkų spaudoje paminimi daugiausiai kruopštaus korespondento K. Vidikausko dėka.

Jaunimo mėnesinio žurnalo "The Queen's Work" paskutinėje laidoje yra įdėti net trys skirtingi paveikslai jauno smuikininko Tado Kuligovskio, kuris yra Onos Birėnaitės-Kuligovskienės sūnus. Placiams straipsnyje apie smuikininką tarp ko kita yra pažymėta, kad viešint Philadelphiaje prezidentui A. Smetonai, jis smuikavo prezidentui pagerbti surengtame priėmime.

K. Vidikauskas rašo, kad T. Kuligovskis be abejojimo sutiktų pasmuikuoti lietuvių parenimuose, kaip Vasario 16-tos minėjimuose ar kituose, todėl nurodo ir jo adresą, kuriuo galima su juo susišniti: Capt. Teddy Kuligovski, 527 Tyson Ave., Philadelphia 11, Pa.

ATSIAUKIA

Harrisburg. — Pensylvanijos legislatura pagaliau pasiryžo atšaukti draudimą leisti šios valstijos liginėse ir kitose institucijose naudoti maringą. Tas 56 metų senas įstatymas pagaliau sulaukia galo.

Kadangi valstijos įstatymas draudžia maringą parduoti nuspaltovą geltonai, šis liginams ir kaliniams bus duodamas natūralės spalvos, baltas.

1949

KALENDORIAI

Dar galite gauti 1949 metų sieninį kalendorių, atnaujinti Dirvos prenumeratą arba naujai išsirašyti Dirvą.

Vienas šių Kalendorių duodamas dovanų tam kas prisijus \$3.00 už Dirvą. Reikia pridėti 10c persiuntimo kaštų.

Pažymėk (x) ties tuo ką pasirinksi

-Amerikoniškos ukės vaizdas
-Kalnų vaizdas
-Kalnai mėnesioje
-Berniukas meškerioja
-Namas gėlynuose
-Zvejai kalnų upelyje
-Motina su kūdikiu prie paukščių
-Berniukas su šuniukais
-Lietuvos ukės vaizdas
-Kražių Skerdynė
-Lietuvaitė su Vėliava
-Vytautas ir kiti Kunigaikščiai
-Šv. Jozapas ir Jezus (naujas)
-Šv. Ona ir šv. Marija
-Šv. Marija Gegužinė
-Šv. Teresė
-Marija su Kūdikiu (naujas)
-Panelė šv. pasirodymas Liurde
-Šv. Antanas su kūdikiu Jėzumi
-Dievas laimina šv. Seimą
-Šv. Seima su balandžiais

DIRVA

6820 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio

Detroit, Mich., Naujienos

NEWARK, N. J.

PLACIAI APRASĖ LIETUVIŲ
KOLONIJĄ

NEWARK SUNDAY NEWS sausio 30 dieną paskyrė beveik visą puslapį vietos lietuvių kolonijai. Placiai aprasė, kaip čia lietuviai įsikūrė, kaip dabar gyvena, kaip veikia Lietuvos nepriklausomybės laurai ir tt.

Straipsnis iliustruotas daugeliu paveikslų. Įdėta šokių pora lietuviškais tautiniais rūbais (Ona Simmons ir J. Stukas), kun. Kelmelis, Barbara Vaskevičienė, kaip viena iš šios kolonijos (Ironbound) pionierių, Ed. ir H. Kaminskai, jaunosios kartos biznierių, J. Kravikauskas ir bene seniausias šios kolonijos pionierius V. M. Ambrose, atvaizdė parodytas su Lietuvos Gedimino ordenu, kuriuo jis apdovanotas, kaip ten rašoma, už pasidarbavimą Lietuvos nepriklausomybės kūrimosi laikais Lietuvos pagalbai.

Straipsnyje rašoma, kad lietuviai čia tebeplaiko įdomias savo gimtojo krašto tradicijas, ypač vestuvių apeigose. F. V.

DAYTON, OHIO

MIRĖ BUVUSI DAYTONIETĖ

Sausio 26 Chicagoj mirė J. Varašienė, buvusi daytonietė. Varašia Daytono gyvena daug metų. Per tą laiką jie išjudino SLA 105 kuopos ir TMD 8 kuopos veikimą. Būdavo paruošiama daug puikių koncertų, vaidinimų ir kitokių gerų parengimų. Čia ir aukų lietuviškiems reikalams sukeliamas žymiai daugiau.

Varašienė palaidota Chicago Lietuvos Tautinėse kapinėse. Daytoniečiai reikią užsąjautą savo senam pažįstamam Br. Varašiui, sūnui Albertui ir giminėms. J. A. Urbonas.

AKRON, OHIO

TIKISI 10 MILIJONŲ

William Green, Am. Darbo Federacijos prezidentas, dalyvavo čia dedikacijoje Chemikalų Darbo Unijos naujai įstatytą patalpų. Ta unija yra ADF narys. Green tarp kita ko pasakė, kad ADF dabar turi apie 8.000.000 narių, o neilgai trukus joje bus 10 milijonų narių.

Kurių didžiųjų darbo organizacijų jis laukia sugrįžtant į Federaciją nepamiršęs. Tačiau iš ankstesnių ADF vadų kalbų galima numanyti, kad jie kalbina į ADF grįžti didelę United Mine Workers uniją ir International Machinists Association.

Amerikos lietuvių Balsas dėkoja visiems. Ypatingai malonu buvo matyti tiek daug jaunimo.

Green jau yra 72 metų amžiaus.

DIDELIS PALIKIMAS

Akrone pereitą savaitę mirė Frances Louise Butler, 80 m. amžiaus moteris, buvusi senaisiais laikais operos dainininkė. Ji gyveno atsiskyrus nuo žmonių, viename kambaryje viešbutyje. Jos palaikus vartant pasirodė, kad ji paliko apie milijoną dolerių turto, bet neturėjo jokių žinomų artimų giminų. Atsirado tuoj tolimesni giminės, kurie taikosi prie jos turto paveldėjimo.

Frances L. Butler paėjo iš Olean, N. Y., kur išvežta palaidoti. Ji studijavo dainavimo Bostono Konservatorijoje ir baigė muzikos ir dainavimo mokslą Maskvos Konservatorijoje. Ji dainavo operose apie 50 metų atgal. Akrone gyveno per 60 metų.

J. A. Urbonas

Dirvos Agentas Daytono ir apylinkėse.
1302 Lamar St. Dayton, O

ATVKO IR PAGERBTA

DR. RAULINAITIENĖ

Šalia paminėtų lietuvių laikraščiuose naujai atvykusiu tautiečių, Ernie Pyle laivu atvyko ir daktarė Birutė Raulinaitienė su 5 metų dukrele Rūta. Jos atvažiavo kaip Amerikos piliečio šeima, tad ir nebuvo sutiktos lietuvių komitetų ir pasiliko laikraščiuose nepaminėtos.

Sausio 26 d. viešnios atvyko į Detroitą ir čia jas sutiko jų senai laukias vyras ir tėvas Viktoras Raulinaitis, kuris tik prieš septynis mėnesius pats atvyko iš to paties Schwaebisch Gmuend. O kiek čia džiaugsmo! Mažoji Rūtelė vėl prie tėvelio, kurį taip labai myli. Po poros dienų Rūtelė, užklausta, ar patinka jai Amerika, nieko nelaukus atsakė, "Patinka". O gal grįši, Rūtelė, į Vokietiją, vėl buvo paklausta. "Nėgrįšiu", atsakė, "čia visko yra". Reikia viena tremtinė visiškai patenkinta Amerika.

Apie praėjusių metų Centro viešnią pranešė P. Medonis, M. Šimonis, J. K. Semaška, J. Pilka. Iš stambesnių Centro veiklos pasireiškimų 1948 m. minėtini Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas, Visuotinio Teismo suorganizavimas ir Susipažinimo su buv. Tremtiniais bankietas. Taip pat didelis patarnavimas lietuviškai propagandai padarytas išplatinant 60 egz. anglų kalba parašytos Lietuvos Istorijos (autorius Chase). Ši knyga išplatinta viešosioms bibliotekoms, universitetams, žemesniems Michigano administracijos asmenims. Iš parengimų gautos pajamos stambiomis sumomis pasigautos Amerikos lietuvių Tarybai (per 1.000 dol.) ir BALFui (per 400 dol.). Kasoje DLOC turi apie \$300.

PAGERBIMO VAKARIENĖ

Sausio 29 d. pas buvusius tremtinius Tomą ir Sofiją Dambrauskus buvo paruošta vakariene dr. B. Raulinaitienės susipažinimui ir pagerbimui. Svečiai dalyvavo beveik visi tremtiniai: patys šeiminkai su sunum Vincu, sesutės Viškerienė ir Žemaitienė, architektas Arbačiauskas, dr. Kazlauskas, dr. Brunza, naujoji viešnia dr. Raulinaitienė, jos vyras V. Raulinaitis ir vietiniai dr. Gurskaitė, dr. Sims ir jų korespondentė.

Pramogėles metu buvo pasakyta gražių kalbų, kilnių linkėjimų. Visi linkėjo naujiesiems "piligrimams" ilgo ir ramaus gyvenimo. M. Sims.

RADIJO KLUBO KONCERTAS

Detroito lietuviai muzikos mėgėjai smagiai praleido laiką pereitą sekmadienį Amerikos lietuvių Balso radijo klubo koncerte ir balijuje.

Radijo klubo pirmininkas P. Medonis atidarė programą su pasveikinimu ir perstatė vakaro vedėją, Helen Rauby, kuri po trumpos kalbos perstatė radijo chorą, choro akompanistę Helen Dailidą ir vedėją Ralph Valatką. Sekė plati ir įvairi programa.

Pasibaigus koncertui buvo balius abiejose svetainėse. Vakarą parengimui daug prisidėjo: Helen Rauby, A. Rinkūnas, P. Čekauskas, P. Medonis, V. Markuzas, G. Kavalas, A. Kizis, J. Rizonas, J. Valukonis, F. Karp, O. Kiuberienė, M. Savalavičienė, P. Bandžienė, Caroline Bellickas, P. Medonienė, Julie Dainus, Mary Saltis, Marija Šims, Anna Valatka.

Amerikos lietuvių Balsas dėkoja visiems. Ypatingai malonu buvo matyti tiek daug jaunimo.

KARIO LAIDOTUVĖS

A. a. Albert Victor, Private U. S. Army Engineers, tarnavo kariuomenėje nuo vasario 8 d. 1940 m., mokėsi North Carolina ir Anglijoje. Garbingai žuvo karo lauke, Vokietijoje, kovo 26 d. 1945 m., būdamas 25 metų amžiaus. Jo kūnas parvežtas namo į Detroitą šią savaitę palaidoti. Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 5 d., iš namų į šv. Antano bažnyčią, kur 10 val. bus pamaldos. Po pamaldų bus nulydėtas į Mount Olivet kapines.

JUOKŲ VAKARAS

Detroito Lietuvos Vyčių kuopa sekmadienį, vasario 27, buvusioje lietuvių salėje rengia juokų vakarą.

PARAPIJOS ĖAKARIENĖ

Šv. Jurgio parapijos vakariene įvyks vasario 20, bažnytinėje salėje. Pelnas skiriamas naujai bažnyčiai. rjv.

L. Organizacijų Centras

Detroito veikia apie 30 lietuvių organizacijų. Visos šios organizacijos per savo atstovus buriasi Detroito lietuvių Organizacijų Centre. Tuo būdu Centras, junkdamas visas patriotes lietuvių organizacijas, galėtų būti palygintas su Detroito lietuvių parlamentu.

Sausio 22 d. buvo DLO Centro narių visuotinis susirinkimas, kuriame įvyko valdybos rinkimai ir aptartas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas. Išrinkta Centro valdyba: P. Medonis, pirm.; A. Rinkūnas, vice pirm.; J. K. Semaška, nutarimų rašt.; M. Šimonis, finansų rašt.; J. Pilka, išdininčas; J. Gliudys, narys korespondentas.

Iš valdybos pasitraukusiems E. Paurazieniui ir J. Kres paraikė padėką.

Apie praėjusių metų Centro viešnią pranešė P. Medonis, M. Šimonis, J. K. Semaška, J. Pilka. Iš stambesnių Centro veiklos pasireiškimų 1948 m. minėtini Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas, Visuotinio Teismo suorganizavimas ir Susipažinimo su buv. Tremtiniais bankietas. Taip pat didelis patarnavimas lietuviškai propagandai padarytas išplatinant 60 egz. anglų kalba parašytos Lietuvos Istorijos (autorius Chase). Ši knyga išplatinta viešosioms bibliotekoms, universitetams, žemesniems Michigano administracijos asmenims. Iš parengimų gautos pajamos stambiomis sumomis pasigautos Amerikos lietuvių Tarybai (per 1.000 dol.) ir BALFui (per 400 dol.). Kasoje DLOC turi apie \$300.

Š. m. Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą Centras rengia vasario 13 d. Visas to minėjimo pelnas bus paskirtas Lietuvos laisvinimo reikalams per Amerikos lietuvių Tarybą. Nepriklausomybės Dienai mišni sudaryta komisija, kurioje bus visų Centro Valdybos narių įeina Centro nariai E. Paurazienė ir P. Čekauskas. Minėjime dalyvaus ir pasakys kalbą ALT sekretorius dr. P. Grižaitis ir dr. Pr. Padalskis. Tikimasi, kad dalyvaus ir žymus Michigano valstijos pareigūnas. Meninėje minėjimo dalyje pasirodys Detroito lietuvių radijo Balso choras ir buv. tremtinių grupė, kuri suvaidins patriotinį J. K. Gliudys veikalą: "Laisvės kovotojų aidai", kuriame gausu dainų ir tautiškų šokių. Tikslai minėjimo programa bus pranešta spaudoje atskirai.

Centro nariai neabejoja, kad Detroito lietuviai gausingai atsilankys Lietuvos Nepriklausomybės minėjime ir tuo parems kilnius patriotinius tikslus, kuriems skiriamas gausimas pelnas.

J. Gliudys.

IR LELAND STOWE

PRIEŠ SOVIETUS

Plačiai žinomas žurnalistas ir tarptautiniais klausimais pasiskaitininkas Leland Stowe, kuris vedęs lietuvių Bernotaitę iš Worcester, Mass., pagaliau pakeitė savo pažiūras į Rusiją. Karo metu jis, kaip ir daugybė kitų sovietų agentų suklaidintų amerikiečių, net nematęs reikalo pastudijuoti istoriją, tikrino, kad Lietuva, "atplėsta" nuo Rusijos po I Pasaulinio karo, turinti būti grąžinta Rusijai...

Šiuo laiku jis gana atitinkamai pakeitė savo nuomonę apie sovietus, ir savo paskaitose temą pavadino "Re-Egza-mining Russia". Surado, kad jis klydo anksčiau remdamas sovietų agentų amerikiečiams įkalbėtą propagandą, būk Rusijai reikalinga atgauti Pabaltijo valstybes "saugumo" sumetimais.

Leland Stowe ir dabar gal su Lietuvos klausimu nesuipažinęs. Jis savo paskaitose ir straipsniuose kalba apie sovietus kaip apie bendrą pavojų demokratiniam pasauliui.

Jo išvada, kad nežiūrint ką Kremlius darys Kinijoje, nulėmimo centras tarp komunizmo ir mūsų pasaulio bus vakarų Europa.

Amsterdam, N. Y.

JUBILIEJINĖ SVENTĖ

Sausio 23 dieną Amsterdamo lietuvių klubas atšventė savo 30 metų gyvavimo jubiliejų. Ta proga, kaip jau anksčiau buvo pranešta, buvo surengtas gražus koncertas, kuriame dalyvavo buvę Vilniaus operos solistai — Sofija Adomaitienė ir Juozas Bražys iš Chicago, o taip pat ir vietinis šv. Kazimiero parapijos choras, vedamas Juozas Olšausko.

Pirmoji koncertinė dalis buvo perduodama per radiją ir tikra to žodžio prasme visas Amsterdamas jo klausė. Vietos fabrikuose, kur dirba nemaža lietuvių, buvo specialiai pastatytą garsiakalbių, kad visi galėtų girdėti koncertą.

Programa atidarė vienas iš pirmųjų klubo organizatorių — A. Lukšys. o programą vedė adv. A. Stokna.

Koncerto programa buvo plati. Pirmoje dalyje buvo lietuviškos dainos, antroje daugiausia operų arijos. Dainininkai tikrai sužavėjo klausytojus.

Po koncerto buvo surušta iškilminga vakariene, į kuria atsilankė miesto mayoras B. Deal, teisėjas Coolins, Boyle, F. A. Patryka, dr. Kinderis, A. Wojcek, M. Kerbelis, J. Olšauskas, sofija Adomaitienė ir J. Bražys. Adv. Stokna pakvietė garbingu svečių tarti žodį. Visi kalbėtojai pasidžiaugė tokiu gražiai suorganizuota švente, ir palinkėjo klubui sulaukti dar dvigubą jubiliejaus. M. Kerbelis savo sveikinimuose pagedavo, kad daugiau pritrauktų mūsų jaunimą prie kultūrinio darbo, o Sofija Adomaitienė nušvietė mūsų brolių anapus sunkią būklę ir prašė, kad kiekvienas Amsterdamo lietuvis nepašyktų ištieti savo broliui-lietuviui pagalbos ranką. Po sveikinimų visi pasiūlymo skania vakariene, kurią mūsų mielos šeiminkės parengė, tai: Kupčiūnienė, Mykolaitienė, Kručienė ir Maziliauskienė. Mūsų atvykusius svečius globojo Gaskai ir Maziliauskai.

Pažadautina, kad ateityje daugiau būtų tokių gražių parengimų! S. V.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

LIETUVIS IS SANCHAJAUS

SAUKIASI PAGALBOS

DIRVA gavo laišką nuo vieno lietuivio iš Sanchajaus, kurį rašo Adolfas Laurutėnas, kilęs iš Baraniškių k. Tverės val. Jis saukiasi pagalbos, kad jį išvadotų iš Sanchajaus. Sako, kad turįs Amerikoje daug pažįstamų, prašo, kad jie atsiųstų. Ypač prašo atsiųsti pusbrolius Antaną Belinį ir Leoną Laurutėną.

Jo adresas — Adolf V. Laurutėnas, Route T. D. La Tour, Shanghai, China. Laiškas rašytas šių metų sausio 28 dieną. Dirvoje gautas vasario 2.

CHICAGO, ILL.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS
MINĖJIMAS

Chicago Lietuvos Taryba pilnu tempu ruošiasi Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimui, kuris įvyks sekmadienį, vasario 13 d., 1 val. po pietų, Amalgamated Center salėje, 333 So. Ashland Avenue.

Sudarant šventės programą buvo rimtai atsižvelgta į tai, kad kalbos ir visos minėjimas neužstigtų per ilgai ir neišvargintų klausytojų. Rengėjai ruošiasi šią svarbią lietuviams šventę praversti galimai pakilesnėje patrijotinėje nuotaikoje, kad kiekvienas dalyvis išeidamas iš minėjimo išsineštų gili norą ir pasiryžimą prisidėti darbu ir aukomis prie vedamos kovos už lietuvių tautos išlaisvinimą iš žiaurių bolševikų okupacijos.

Minėjimas prasidės Lietuvos ir Amerikos himnais, kuriuos giedos "Birutės" choras. Šventės ceremoninę dalį atliks Dariaus-Girėno ir Don Varno pastoj legijonieriai. Religines apeigas atliks kun. I. Albavičius.

Žymiausi asmenys šventėje

I minėjimą yra kviečiamas Illinois gubernatorius Adlai E. Stevenson, Chicago mayoras Martin H. Kennelly ir Lietuvos buvęs prezidentas Dr. Kazys Grinius.

Tarp Nemuno ir Reino

Gyvenimo sukurta apysaka

B. T. Dirmeikis

III. SAVOJE ŽEMĖJE

2. Pirmas praregėjimas

(Tęsinys iš pereinamojo nr.)

Tokiai politikai tautininkai pritarti negalėjo. Reikėjo nusistatyti, kaip laikytis. Jų jėgos buvo išsklaidytos, nes bolševikai nieko taip neapkęntė, kaip tautininkų, ir per visą metą juos uoliausiai gaudė ir naikino. Visi senesnieji tautininkų ryškesni žmonės buvo sovietų vie-nokiu ar kitokiu būdu išnaikinti. Ir pirmą kartą, lyg po didelio gaisro, susirinkome dalis dar išlikusių jaunųjų tautininkų. Susirinkome liepos 20 dieną K. Nausėdos bute. Buvo 15 žmonių. Plačiai išsikalbėjome politiniais reikalais ir nusistatėme "wait and see".

Savaime aišku, mums nepatiko nei laikinos vyriausybės sąstatai, nei Aktyvistų Fronto veikla... Bet nutarėme pasilikti tuo tarpu tik stebėtojais ir nieko nedaryti, kas galėtų neigiamai atsiliepti į Lietuvos valstybės atstatymą. Jau tada žinojome, kad vokiečiai atsidėję stebi krašto nuotaikas ir ieško nepasitenkinimo laikina vyriausybe, kad galėtų daryti į ją didesnius spaudimus ir galutinai ją panaikinti. Manėme, kad avizaudoje šitokios vokiečių politikos reikla užmerkti akis prieš visus laikinos vyriausybės partinius žygius, kad reikla mažiau dėmesio kaip Lietuva bus atstatyta, o viską daryti, kad ji būtų vienai ar kitaip atstatyta.

Na, bet atsirado žmonių, kurie galvojo, kad negalima leisti dešiniams užviešpatuoti... Tai buvo žmonės, kurie save vadinosi "voldemarininkais". Jų nebuvo daug, bet jie manė turį savo rankoje padėties raktą. Jie, laikydami save prof. Voldemaro pasekėjais, tikėjo, kad tuo pačiu jie turi ir pilną vokiečių pasitikėjimą. Mat, Voldemoras nuo senai jau buvo laikomas karštu Vokietijos-Lietuvos bendradarbiavimo šalininku. Ir dabar, kada atrodė, jog toks bendradarbiavimas bus ne tik naudingas, bet ir būtinas, "voldemarininkai" mėgino prisistatyti geriausiais ir ištikimiausiais vokiečių draugais...

Iš pradžių susidarė įspūdis, kad vokiečiai daugiau domisi "voldemarininkais". Jiems buvo leista sukurti "Lietuvių Nacionalistų Partiją", kuri ėmė tuoj pat rungtyniauti su Aktyvistų Frontu. Negalėdami jo įveikti geruokio, voldemarininkai pasiryžo jėgos keliu panaikinti Aktyvistų Frontą ir užimti valdžią.

Prieš panaudodami jėgą, jie dar pabandė taikingu būdu paveikti A. Frontą. Vieną dieną — liepos 22 — nežinau, dėl kokių priežasčių, buvo pakviestas atvykti į posėdį — Taupomųjų Kasų Rūmuose — laikinos vyriausybės buveinėje. Tik atvykęs sužinojau, kad tai bus bendras posėdis "voldemarininkų" ir Aktyvistų Fronto vadovybių, dalyvaujant kai kuriems laikinos vyriausybės nariams ir tarpininkams... Posėdis prasidėjo pavėluotai. Kai susėdome prie žaliai dengto stalo, prie kurio posėdžiaudavo laikinoji vyriausybė, pasirodė, kad Aktyvistų Fronto vadovybė į posėdį neatvyko.

Vyriausybės narių dalyvavo: Ambraziavičius, Damišius, Padalskis (?), Pajaujis; voldemarininkų: Pyragius, Taunys ir K. B. Vos su sėdus, pakilo Pyragius ir padarė trumpą ir keistą pareiškimą. Jis buvo maž daug toks: Kadangi Aktyvistų Frontas nenori geruokio pasiūlyti iš gyvenimo... tai jis — Pyragius — skelbia, kad jei Aktyvistų Frontas nepasinaikins iki rytojaus dienos 12 valandos (šioje vietoje jis išsitraukė laikrodėlį ir į jį reikšmingai pažūrėjo), tai už tolimesnius įvykius atsakomybė krenta Aktyvistų Frontui.

Po tokio karišku tonu paskelbto pareiškimo visi sužiūrėme vienas į kitą, vieni nustebo, kiti — lengvai nusišypsavo... O pats Pyragius, davęs žingsnį atgal nuo stalo, sumušė karišką kojom, išmetė į viršų savo dešinę ranką ir... garsiai ištars "Heil Hitler!" — apledo salę. Panašiai pasieigė ir Taunys. Tik K. B. pasiliko prie stalo. Niekas neištarė nei vieno žodžio: visi buvome truputį "sujaudinti" to teatro... Po kelių sekundžių nejaukios tylos kaž kas pratarė:

— Tai ką? Posėdis baigtas...?

— Taip atrodo... — atsiliepė, rodos, Ambraziavičius. Ir tuoj pat išsivaikščiojome, koridoriuose dar kiek paspėliodami, kas atsitiks rytoj 12 valandą...

Iš paviršiaus gali atrodyti, kad tokie politiniai vaidinimai — mažų vaikų darbas... Tikrenybėje — jie reiškė pradžią vokiečių politikos intrigų. Vokiečiams rūpėjo supiudyti lietuvių visuomenę, suskaldyti ją į grupes, o paskiau — iš eilės ir vieniems ir kitiems nusukti sprandus. Taip jie ir padarė.

Kai atėjo "rytojaus" 12 valanda, tai Aktyvistų Frontas vis dar nebuvo pasinaikinęs. Reikėjo laukti, kad dabar jau prasidės "atviras karas" tarp "voldemarininkų-nacionalistų" ir Aktyvistų Fronto. Po dviejų dienų paaiškėjo, ką reiškė Pyragiaus pagrasinimas.

Liepos 24 dieną vėl buvau pakviestas daly-

vauti vienoj vakarienėj... Pakvietė mane J. Vokietaitis. Girdi, jis ruošias susipažinimo vakarienę, kurioj dalyvausią įtakingų asmenų tiek iš vokiečių, tiek ir iš lietuvių pusės. Vakarienė įvyko valokaičių rūmuose. Ji užtruko iki vidurnakčio... Dalyvavo joje gen. Kubiliūnas, a. a. Karutis, visas štabas "voldemarininkų" ir keletas pašalinių... Iš vokiečių pusės buvo tik vienas kaž koks nežymus vokiečių, kurs kartu su Vokietaičiu sėdėjo sovietų kalėjime vienoje kameroje. Kai vakarienė gerokai įpusėjo, generolas Kubiliūnas pasakė kalbą, kurioje priminė Voldemarą, pagarbino vokiečius ir davė žodį tam vokiečiui... Šis pakalbėjo apie vokiečių-lietuvių draugystę ir pasakė, kad dabar pasaulis priklauso Vokietijai ir jos vadui Hitleriui.

Vakarienėje dalyvavo apie 30 asmenų. Apie vidurnaktį aš išėjau, palikęs visus geroj nuotaikoj... O kai ruošiausi išeiti, Vokietaitis pareiškė, kad jis norįs su manimi pasikalbėti ypatingai svarbiu reikalu. Bet manas, kad dabar laikas jau per vėlus, ir prašė, kad aš ryt iš ryto užiečiau į jų štabą...

Parvykęs nakvynei į Nausėdos butą, pasakojau Nausėdai ir Rasteniui, kas dėjosi vakarienėje... Spėlioju, kas galės atsitikti toliau. Ir nusistatėme, kad reikla "voldemarininkus" prilaikyti.

Kai liepos 25 dienos rytą atvykau pas Vokietaitį į "voldemarininkų" štabą, tada man paaiškėjo, kuriam reikalui buvo ruošiamas vakarienė ir kas įvyko po jos... Pasirodė, kad vakarienės dalyviai... pasiryžo tą naktį padaryti perversmą. Majoro Pyragiaus, Taunio, Stanevičiaus ir Viliaus vadovaujami su vienu kareivių būriu, kuris buvo paskirtas Kauno kalėjimui saugoti, užėmė Kauno kalėjimui saugoti, užėmė Kauno komendantūrą ir Aktyvistų Fronto štabą, o patį A. Frontą vadą Prapuolienį areštavo. Man dar esant "voldemarininkų" štabe, buvo į jį atvestas "areštuotas" Prapuolienis ir dar vienas komendantūros pulkininkas. Jautėsi didelis sumišimas... vadai lakstė iš kambario į kambarį, skambino telefonais, kaž ką šnibždėjo.

Laikinoji vyriausybė buvo bejėgė prieš šią sauvą. Pradžioje ji mėgino tartis su voldemarininkais. Atsiuntė į štabą Pajaujį patirti, kokios yra voldemarininkų sąlygos. Šie reikalavo atstatyti laikinąją vyriausybę ir siūlė sudaryti naują "geresnę" ir vokiečiams suprantamesnę... Tuo tarpu apie įvykius patyrė ir generolas Pohl, vokiečių kariuomenės Lietuvoje viršininkas. Jo santykiai su laikine vyriausybe, rodos, nebuvo blogi: jis pats buvo katalikas ir austras... Apie vidurdienį voldemarininkai gavo iš gen. Pohl įsakymą tuoj pat paleisti Prapuolienį, voldemarininkų pasodintą komendantą ir grąžinti visur prieš "perversmą" buvusią padėtį.

Tai buvo didelis smūgis nacionalistams (voldemarininkams): ir jie patys po to suprato, kad jie vokiečiams netinka, ir kad jų "jėgos politika" neranda krašte jokio pritarimo.

Po nepavykusio perversmo kova tarp A. Fronto ir Nacionalistų vis dar nesibaigė. Ją užbaigė vokiečiai: po kelių savaičių jie uždarė Aktyvistų Frontą, o jų vadą Prapuolienį išvežė į Dachau lagerį, iš kurio teisėjo tik po vienu metų ir be teisės grįžti Lietuvon.

O su nacionalistais vokiečiai dar mėgino pažaistai. Matyti, galvojo jais pasiremti savo sumanymuose. Tie jų sumanymai greit paaiškėjo: rugpjūčio 5 dieną įsakė laikinai vyriausybei išsivaikščioti, o jos vieton pasodino "Tarėjus" su gen. Kubiliūnu priekyje.

Toks vokiečių pasielgimas atidarė akis visiems lietuviams. Ir neapykanta prieš vokiečius ėmė krašte augti taip greitai, kad tuoj pat nutilo visi jų simpatikai. Nacionalistų Partija irgi pamatė, kad vokiečiai ieško ne draugų, o tarnų. Po to praėjo dar keli mėnesiai, ir pati Nacionalistų Partija buvo vokiečių uždaryta. Tada ji ėmė veikti slapta. Slaptame veikime jos nariai pasirodė kaip sąžiningi ir kieti kovotojai.

(Bus daugiau)

● Pakeliui į mirtį — B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. — 231 pusl. Kaina \$1.00

● Lietuva tironų pančiuose — teisybės žodis, apie tai, kas atsitiko su Lietuva. — 312 pusl. Kaina \$2.00

● Lietuvos keliu — įvairus pasisakymai dviejose knygos. Galima imti pirmą arba antrą dalį ir atskirai, nes kiekvienoje yra skaitiniai visiškai atskiri. Kiekviena dalis daugiau kaip po 150 pusl. Kaina 80c

Tremtinių kultūrinis veiklumas vistiek dar gyvas!

Liudija žinios ir paveikslai

PAMINĖTA PREZIDENTO A. SMETONOS 5 METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Europos lietuvių tremtinių stovyklose ir kitose bendruomenėse paminėta Lietuvos prezidento Antano Smetonos penkerių metų mirties sukaktis. Liudną sukaktį gražiai paminėjo ir tremtinių spauda.

vaitytė, Baranauskas ir pijanistas Jakubėnas jau atvyko Anglijon. Jie čia numato išbūti ilgesnį laiką ir aplankyti visas Anglijos lietuvių kolonijas. Vasario 16-os išvakarėse Londone įvyks didelis solistų koncertas, kuriame dalyvaus pakviesta ir daug žymių svečių — lietuvių ir anglių.

kurio meno darbų parodo su dideliu pasisikimu praėjo per-eitą pavasarį.

Paryžiuje ruošia savo darbų parodą ir žymusis mūsų grafikas V. K. Jonynas. Jis baigė didelį kurinį — Mėrimė "Lokio" iliustracijas. Leidinys šis nepaprastai liuksusiniu leidiniu su profesorius Raymond Schmittlein įžanga. Prof. R. Schmittlein buvo profesorium Lietuvoje ir dabar yra aukštas valdininkas prancūzų zonoje Vokietijoje. Jis yra išlikęs didelis lietuvių draugas.

Be "Lokio" — Jonynas dar iliustravo garsųjį šekspyro kurinį "Hamletas".

RETAS MENISKAS LEIDINYS

Vokietijoje, Freiburge, netrukus pasirodys dail. Adolfo Vaičaičio litografijų mapė. Tai bus didelė bibliografinė retėnybė. Dailininkas yra pasiekęs aukšto lygio ir yra vienas iš retųjų dailininkų, kurie domisi litografija, šiuo labai sunkiu grafikos menu.

Tautinių audinių specialistas dail. A. Tamošaitis Freiburge, Lietuvių meno mokykloje, lietuvaite moko austi įvairius audinius. (Nuotr. B. Gaidžiūno.)

NAUJA NEPAPRASTA KNYGA

Šiomis dienomis Vokietijoje pasirodė nauja rašytojo Jurgio Jankaus knyga "Naktis ant morų". Knygoje atskleidžiama šurpūs nacių ir bolševikų darbai ir nekaltų žmonių kankinimai. Knyga yra sukleusė ne tik susidomėjimo, bet tiesiog sensacija...

NAUJAS GRAŽUS LIETUVISKŲ DAINŲ RINKINYS

Vokietijoje, Freiburge, žymi knygų leidykla Ervin Burda išleidžia Gražios Krievienės liaudies dainų rinkinį su dailininko V. Petravičiaus iliustracijomis.

Vokiečių meno leidykla Valdemas Klein išleidžia knygą apie V. K. Jonyną ir Gaidiką, kurią paruošė lietuvių draugų estų meno kritikas Aleksis Aleksis Rannit.

TREMTINIAI DAINININKAI VEL PASIRODYS LONDONE

Lietuvos Operos solistai — Dambrauskaitė, Nauragis, Kal-

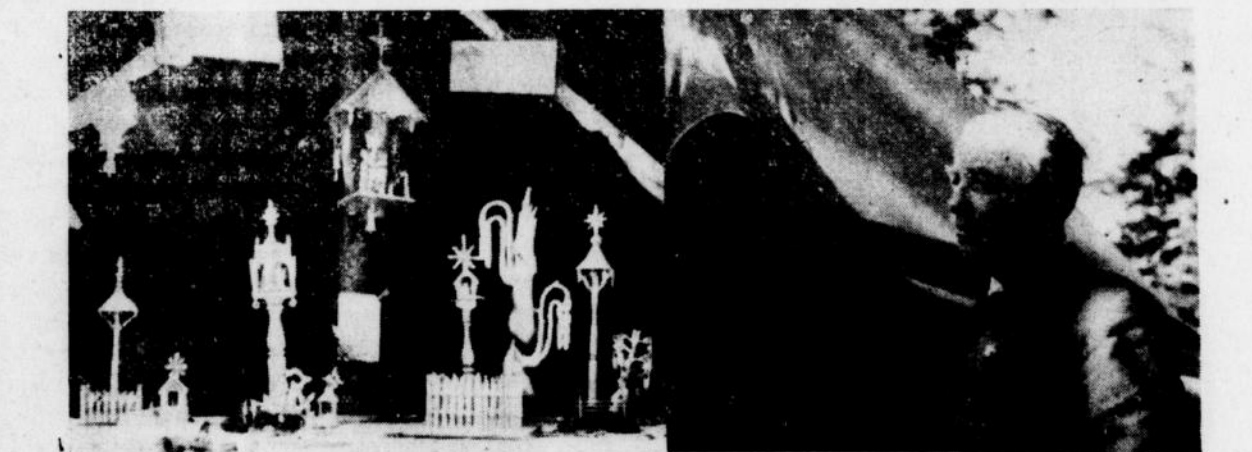
Freiburgo meno mokykloje mokosi kelios dešimtys lietuvių mokinių. Keramikos srityje čia ypatingai pasižymėjo jaunas keramikas J. Bakys. Čia jį matome (kairėje) prie savo dirbinių. (Nuotr. B. Gaidžiūno)

O DAILININKAI PARYŽIUJE

Lietuvius dailininkas V. Kasiulis šiuo metu gyvena Paryžiuje ir ruošiasi netrukus įvykstančiai parodai. Kasiulis yra didelė meno pažėga ir jo parodos laukiama su dideliu susidomėjimu. Paryžiuje gyvena ir dirba taip pat žymus mūsų dailininkas Adomas Gaidikas,

DAMBRAUSKAITĖ DAINAVO AUGSBURGO OPEROJE

Vokietijoje, Augsburgio operoje, dainavo žymi mūsų dailininkė Antanina Dembrauskaitė. Dainavo Smetonos operą "Parduotoji Nuotaka" Maženos rolę. Susirinkę lietuviai ir gausi vokiečių publika dainininkę sukleidė didelės ovacijos ir apdovanojo gėlėmis.

Prof. Ignas Končius, vienas išlikusiųjų gyvas iš Červenės žudynių, apie kurias pulk. Petraitis rašo knygoje "Kaip jie mus sušaudė", dabar gyvena Vokietijoje. Čia matome profesorį prie savo meniškų lietuviškų kryžių, kuriuos jis laisvalaikiu dirba. (Nuotr. B. Gaidžiūno.)

REMKIM VISŲ BENDRĄ AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBĄ

Vasario 16-tos progą aukas siųskite A. L. T. Fondan

Rengiantis minėti Vasario 16 — Lietuvos Nepriklausomybės 31 metų sukaktį — visi atsiminkime, kad dabar visos lietuviškos srovės Amerikoje dirba jau vieningai — tautininkai, katalikai, socialdemokratai ir sandariečiai suėjo į vieną Amerikos Lietuvių Tarybą. Amerikos Lietuvių Taryba yra nutarus sukelti \$100,000 Lietuvos vadavimo akcijai vesti Amerikoje ir Europoje.

Lietuvos bylą mes privalome kelti ir judinti visur ir visada, nepraleidžiant nei vienos dienos. Niekas kitas už mus nedirbs, jei mes patys nerodysime savo pasiryžimo ginti savo tautos ir tėvynės Lietuvos teises.

Visi šie darbai reikalauja iš kiekvieno patrijoto lietuvių tal-

ties ir pasiaukojimo. Šiuo ypatingai kreipiuosi į Ohio valstijos lietuvių, paskiausių asmenis ir organizacijas. Žinant Ohio lietuvių kolonijas, žinau, kad vienoje jose galima ir bus surengta atitinkami Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimai, juose bus surinkta A. L. Tarybai aukų, bet mažesnės kolonijos ir paskiausių gyvena lietuvių, kurių šioje valstijoje daug yra, neturės progos susieiti su kitais savo tautiečiais bendrai paminėjimą atšvesti.

Be tie geros valios lietuvių, kurie apie mūsų tautos reikalus žino iš lietuviškos spaudos,

gali taip pat prisidėti prie Lietuvos bylos gynimo, pasiun-

čiant savo auką į ALT iždą. Ohio lietuvių mažų miestelių gyventojai, fermeriai šiuo mi kreipiamasi į jus. Paimkit voką, įdekit į jį dolerį ar daugiau, sulyg savo išgalės, laišką įrašykite avo vardą ir adresą ir užadresavę pasiųskite A. L. Tarybos centran, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Tose kolonijose, kur rengiamas Vasario 16 paminėjimai, visi patriotai lietuvių pasistatykit sau šventą pareigą įminėti tautiečių bendrai paminėjimą nueiti, nusivesti savo šeimoms narius, savo draugus, ir ten prisidėti su savo auku.

K. S. Karpis, A. L. T. Ohio igaliotinis.

Ką doro J. Valaitis Vokietijoje?

Ištrauka iš jo laiško

Susipažinau su NCWC, CWS, IRR ir kitais pareigūnais. Jų tarpe yra ir lietuvių žemųjų tarnautojų tarpe. Mėginame vis spausti, kad daugiau lietuvių priimtų ir kad kai ką būtų galima įpiršti ir aukštesnėms pareigoms.

Siuntomis rūbų bei avalynės žmonės labai patenkinti.

Lietuvių Ambulatorijų gydytojais labai reikiama amerikiečiams dėkingumo už jų apripinimą vaistais per BALFą, kokių dar ir šiandien negalima Vokietijoje gauti. Lietuvių besilankančių liginėse kasdien yra daug. BALF ir Liet. Raudonojo Kryžiaus Centro laboratorijos gydytojas Ambrozaitis per dieną priima nuo 10 iki 15 lgonių, iš apie 500 Muencheno lietuvių gyventojų. Stovyklose gydytojų pagalba naudojasi daugiau.

Čia vedama stipri propaganda už Australiją. Belaukiami kol mūsų Amerikos garantijos juos pasiekia, žmonės netenka vilties, kantrybės ir rašosi, kur pasiseka išvykti.

Kiekvienas nori savo reikalu patirti, kaip padėtis yra. Kantrybės reikia labai daug. Esu ja apdovanotas, tad to nesibaidau, priešingai, mėginu pats ir kitiems gelbsčiu suprasti jų bėdas ir jiems pagelbėti. Keista, bet faktas. Jie eina per ištisus mėnesius į įvairias įstaigas ir vis negauna jokių rezultatų. Kai amerikietis nueina, tuoj visai kitas reikalas: priima, pagelbsti ir žmogui pavysta klūtį pašalinti...

Amerikiečių įstaigos nepatenkintos, kai mes, amerikiečiai, draugaujame ir bendraujame su DP. IRO ir kitų įstaigų žmonės pataria su DP nedraugauti. Tiesa, kai kurie DP įgrįsta. Jei pasakai koki viltį teikiantį sakini, jie tą sakini padalina ir perduoda kitiems. Kai kada labai gerai, bet yra atsitikimų, kad ir nevisai gerai.

Jonas Valaitis.

MILŽINIŠKI ŽIEMOS NUOSTOLIAI

Nepaprasti šalčiai, pakartotiniai užklupę vakarines valstijas šį sausio mėnesį pridarė mėsai ir vilnai auginamų gyvulių ūkiams milžiniškus nuostolius, kuriuos tikrai galės patikrinti tik kai ateis pavasaris. Tačiau jau dabar tikrai žinoma, kad šalčiai ir pūgos gyvulių augintojams pridarė milijoninius nuostolius sušalusiais ar vėliau nuo peršalimo nustipusiais mėsos galvijais ir avimis. Greta to žymiai sumažėja ir numatytas veršiukų ir oriukų atvedimas pavasarį, kritus daugybei karvių ir avių.

Nors kariuomenė pradėjo savo lėktuvais numesti tiems gyvuliams pašaro, tačiau dalis jų nugašo budami persilpnę esti. Kiti gyvuliai gaisro nešdami tą pašarą, prie kurio jie nebuvo pripratę. Daugybė šitų gyvulių dar ir toliau galį, sudarydami vis didesnius nuostolius. Žinovai sako, kad mėsos trukumą apsieikš vasarą ir rudenį.

Nebraska valstijos gubernatorius skelbia, kad šalčiai išstatė pavojun apie \$320,000,000 vertės tos valstijos gyvulių ūkį. Nekurie ūkininkai panešė nuo 25 iki 75 nuoš. nuostolių. Daugelis turės sunaikinti visus savo likusius gyvulius, kurie šalčio sužaloti netinka nei gelbėti nei laikyti.

Wyoming valstijoje apie 55,000 iš 770,000 galvijų ir apie 105,000 iš 1,500,000 avių žuvo.

Kitos valstijos, kurių gyvuliai nukentėjo yra: North ir South Dakota, Montana, Colorado, Utah, Nevada.

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

RINKLIAVOS IR PASITIKĖJIMAS

KOVOTI už Lietuvos teises tuo tarpu daugiausiai dar galima tik vadinamomis diplomatinėmis priemonėmis, tai yra, kiekviena proga žodžiu ir raštu visokiose tarptautinės politikos vietose primenant Lietuvos reikala, arba, kaip sakoma, "beldžiantis į pasaulio sąžinę".

Negalima ir nereikia, kad tame "beldime" tiesioginiai dalyvautų visi. Tam gana atitinkamų atstovų. Bet jų atstovų darbas turi būti visų mūsų paremtas.

Visų pirma ta parama reikalinga pinigais. Be pinigų negalima atlikti tų "beldimosi darbų". Be pinigų negalima pajudėti iš vietos, negalima apsilankyti, kur reikia, negalima prirengti tiems apsilankymams reikalingų žinių... žodžiu sakant, be pinigų galima tik savo tarpe liežuviu paplakti.

Todėl kiekvienas lietuvis, neturėdamas kitų ypatingesnių pareigų šioje kovoje, visada turi progą ir pareigą dalyvauti joje, paremdamas ją pinigų.

Vasario 16-tos rengiamieji paminėjimai ir Amerikos Lietuvių Tarybos paskelbtoji rinkliava yra artimiausia ir geriausia proga kiekvienam apčiuopiamai prisidėti prie to darbo.

Visi mes norėtumėm matyti, kad Amerikos lietuvių prisidėjimas prie to darbo būtų didelis ir būtų atliktas su noru.

Kad taip būtų, labai svarbu, kad visi prisidedantieji turėtų nesvyruojantį ir neaptemdintą pasitikėjimą to darbo vadovybe.

Pasitikėjimo reikale mes neturime daryti dar kartą tos klaidos, kurią Amerikos lietuvių visuomenės dalis darė prieš keletą metų, kai čia atvyko Lietuvos Respublikos Prezidentas. Jis, kaip dar pripažįstamos Lietuvos prezidentas, turėjo žymiai didesnes galimybes "pasibelsi" Lietuvos reikalais, kur reikia, negu bet kas kitas. Tačiau ir jo galimybės būtų buvusios žymiai didesnės, jeigu Amerikos lietuvių visuomenė tada būtų jį šitame reikale vieninai parėmusi, viešai parodžiusi jam atitinkamą pasitikėjimą.

Čia kalba yra apie pasitikėjimą rupinime Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Pasitikėjimas kitais klausimais, kurie būtų sprendžiami nepriklausomybės jau atgavus — yra kitas reikalas, reikalas, kuris galėjo būti laikinai atidėtas į šalį.

Kai reikalas liečia visos Lietuvos buvimą ar nebuvimą, tai kaip tada taip šiandien, pasitikėjimą turi nulemti ne "mano ar ne mano partijos" yra tie žmonės, o tik tas, ar jie iš savo pusės parodo sugebėjimą, galėjimą ir nuosirdaus pasiryžimą rupintis irgi ne "mano ar ne mano partijos" reikalais, bet visų pirma tik Lietuvos laisvės atkovoju.

Amerikos lietuvių visuomenė yra žinomi trys centrai, kurie kiekvienas savo vietoje atlieka tam tikrus uždavinius kovoje už Lietuvą svetimuose kraštuose.

Visų pirma tai yra laisvojoje pasaulio pusėje dar likę Lietuvos valstybės organai: konsulai, pasiuntinybės ir jų sudaroma Diplomatinė Kolegija.

Toliau — tautos aktyviųjų jėgų sudarytas organas — Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIKas) ir jo vykdomoji Taryba.

Pagaliau — čia, pačios Amerikos lietuvių visuomenės atstovybė — Amerikos Lietuvių Taryba.

Pirmieji du centrai ar šulai visame laisvame pasaulyje. Trečiojo uždavinys — veikti čia, Amerikoje, darant tinkamus įtakos savo krašto (reikšmingiausio pasaulyje!) valdžiai ir padėti anieks dviems centrui.

Amerikos lietuvių visuomenė šių centrų darbui daugiausiai gali padėti remdama moraliai jų autoritetą savo pasitikėjimu ir jų darbo finansavimu.

Nėra abejonės, kad Amerikos lietuvių visuomenei visada būtų malonu girdėti, kad Lietuvos kovos centrai už Amerikos ribų veikia ir bendradarbiauja kuo sklandžiausiai.

Todėl tenka tik apgailestauti, kad atvykusius VLIKo ir Vykdomosios Tarybos atstovus — gerbiamus ir laukiamus svečius — aplenkė žinios, kurios liudija, kad ir ten kartais partijų susirūpinimas dėl "miškos tebevaikšiojančios meškos kailio" lyg ir nustelbia pagrindinį tikslą.

Ar nepagalvojo atstovų siuntėjai, kad, pavyzdžiui, VLIKo arba Vykdomosios Tarybos pirmininko apsilankymas drauge su Diplomatinės Kolegijos šefu geriau pademonstruotų lietuviams ir ne lietuviams tarp tų dviejų centrų bendradarbiavimo sklandumą? Žinoma, tokia delegacija, kaip dabar, nelidija nieko bloga, tačiau abiejų — visuomeninio ir valstybinio — veiklos centrų atstovavimas čia, regis, būtų įspudingesnis, o jei-gu įspudingesnis, tai ir rezultatais gausnesnis.

Apgailestina taip pat, kad čia dar prieš atstovų atvykimą atėjo žinios, jog jie palieka neišspręstą tokių opų klausimą, kaip Mažosios Lietuvos atstovo įsijungimas. Ir neišspręstą kaip tik dėl priežasčių, kurios neatrodo svarbesnės už Lietuvos nepriklausomybės klausimą.

Apgailestina, kad ir kiti tų opų "vidaus reikalai" atstovams išvykstant palikti "ore pakibę". Visa tai nesutvirtina delegatų misijos pasisekimo galimybių.

Bet, — nekartokime senos klaidos. Visi čia paminėti dalykai, nors ir visiems lietuviams rūpi, sutvarkyti priklauso ten ir, be abejo, jie laikui bėgant bus ten ir sutvarkyti.

Čia yra svarbu matyti tik svarbiausią dalyką — ne tai kas ir kokiomis aplinkybėmis atstovauja, o tai ką atstovauja.

UKIO DARBAI — SUNKUS DARBAI

Porą kartų aš pastebėjau DIRVOJ, kad, girdi, tremtiniai turėtų žinoti, kokie darbai jų laukia ūkiuose, arba ką tai reiškia nevardinės garantijos. Nenoromis spraudžiasi plunksna į ranką, kad savo mintis tuo klausimu išlietų.

Minėtos plantacijos tai tik stambūs ūkiai. O ūkio darbai, deja, sunkūs visame pasaulyje. Veik niekada jų imigrantai nenorėjo imtis. Neteko ir man dirbti jokiose plantacijose, nei paprastame ūkyje.

Bet man tenka gyventi arti ūkininkų. Iš arti aš stebiu stambaus ūkininko gyvenimą, kuris yra ne kurioje nors pietinėje valstijoje, bet čia pat New Yorko pašonėje, vadina-moje žaidimo žemės plote — Long Island.

Mano šis kaimynas ūkininkas samdosi po kelis šimtus darbininkų. Karo laikų jis gaudavo vokiečių belaisvių, o jų netekus, išsirašo dažniausiai iš Bahamų salų juodukus.

Daugelis jų atvyksta su šeimomis. Apgyvendina juos tam tikruose barakuose, gab būti, labai panašiuose, kokiuose gyvena dalis ir mūsų tremtinių Vokietijoje. Darbas, nors ūkyje yra akordinis. Juo spar-tesnis darbininkas, tuo daugiau uždirba.

Kuomet išgirdau garsesnes (Nukelta į 5-tą pusl.)

Atvyko atstovai visuomeniškojo lietuvių tautos vyriausiojo organo, kurio vienintelis ir svarbiausias tikslas — Lietuvos nepriklausomybė!

Jam mūsų visiškai pasitikėjimas ir visiška parama!

Daug daugiau teisės Amerikos lietuvių visuomenė turi kreipti dėmesį į tai, kad čia, jos pačios bendrojoje atstovybėje, Amerikos Lietuvių Taryboje, vyrautų visų pirma tas svarbiausias uždavinys.

Deja, ir čia yra reiškiniai, kuriuos reikia apgailestauti. Jei viršūnėje nugalėtos stambios klytys, tai "pakraščiuose" ne visur dar tas darbas vyksta taip, kaip turėtų.

Dar yra vietų — jų tarpe ir Clevelandas — kur organizuota visuomenė tebevadina seną "Gandro ir gervės" pasakėlę. Dar yra vietų, kur vietinės organizacijos nesusiauna net tokia proga, kaip Vasario 16-os minėjimas.

Pageldajamų rezultatų galima susilaukti tik tolerantiškame bendradarbiavime, o ne pastangose išlaikyti "veikimo monopolį". "Monopolis" nebūs išlaikytas, o veikimo arba bus mažiau, arba jis neturės tokios paklios nuotaikos, kokia galėtų būti. Tarybos viršūnės turėtų stipriai pavaruoti savo autoritingą įtaką "gandams ir gervėms", įsakniau priminti, kad Tarybos darbe Lietuvos nepriklausomybės reikalas turi vyrauti virš visų kitų. Tada pasitikėjimas Taryba savaime stiprės.

Na, bet ir iš to didelės tragedijos nereikia daryti. Sako, kad sloga, jei gydyti, tai per 14 dienų, kaip ranka nuima, o jei negydyti, tai kokias dvi savaites užtrunka...

Taip ir čia... Galima palaukti tas "dvi savaites", iki "sloga" pati praeis. Bet jeigu pasistengtumėm tas slogas greičiau savo tarpe išgydyti, tai visuomenėje tikrai būtų daugiau visam darbui pasitikėjimo, daugiau entuzijazmo, ir rinkliavos turėtų didesnę pasisekimą — visuomenės dalyvavimas svarbiame darbe būtų žymesnis.

MES GRĮŠIME!

Mes grįšime iš tolimiausių užkampių pasaulio. Mes grįšime į savo laisvą miglą šalį. Niuri, šalta mums svetimos padangės, saulė, Toli nuo kudiškųjų mindžiotų takelių.

Iš didmiesčių, iš dykumų, iš džiuglių, iš kalnynų, Mes grįšime į varganąs tėvų sodybas. Tegū čia spindi auksas, deimantai, lai upės teka vynu, — Iš čia mes ves tėvynės ilgesys beribis.

Skaudaus likimo vėjai mus išblaškė, išnešiojo, Tačiau tegū negėsta akys neviltim aptemę. Juk mes, o Dieve, grįšime, ilgai svetur klajoję, Ir savo kaulus atiduosim bočių žemei!

Juozas Mikštas

Nuomonės

Ir mes ne labai apsidžiaugėm...

Ta Baltimoriško tautiečio meilės istorija su vokiečiai man visai kitaip atrodo, negu jūsų korespondentui. Aš mačiau Vokietijoje labai daug vokiečių, puolančių ant kaklo pirmam pasitaikiusiam amerikiečiui, kad tik pakliūtų į Ameriką, ir man būdavo gaila tų vyrų, kai jie lengvai pasiduodavo.

Tegū jie sau būna laimingi, bet aš nematau, kam šita istorija turi būti skelbiama lietuviams, kaip koks laimingas įvykis. Ar kad ta vokiečiai... angliškai kelis žodžius pramo-ko? Ar kad ji nebologai elgia-si?

Yra čia pat Amerikoje lietuvių gerai angliškai kalbančių, o ir Vokietijoje taip pat mokančių, ar galinčių išmokyti geriau, negu bet kokia vokiečiai. Koks čia mums pasigerėjimas, kad mūsų tautietis greičiau prilipo prie vokiečių, negu prie lietuvių?

O elgtis mūsų tautietis irgi sugeba ne blogiau už vokiečius. Be to, negirk dienos be vakaro, marčios be metų...

T. B., Chicago, Ill.

"Kas tavo, tas ir mano, o kas mano, tai ne tavo"

Pruseika skundžiasi, kodėl laikraščiai nepaskelbė Langerio kalbos apie komunistų teismą. Sako, ot jums ir žodžio laisvės! O kodėl Pruseika ir Bimba neįdėjo DIRVOS pranešimo apie pasikorusią "raudoną antį"?

Ot jums ir žodžio laisvė!

K.B., Chicago, Ill.

Laisvoji valanda

Taip kalbėjo

Kudirka...

Apie vienybę

Lietuviai susivienija, džiaugiasi, kad gerai gyventi vienybėje ir stebisi, dėlko jie anksčiau taip nepadarė. Tik štai ant keliolikos susirinkimo viens sąnarys išžiūrėjęs į kalbančio per dėtinio kelines, patėmyja, kad jos ne skersai dryžos, kaip to sąnario, o tik išilgai dryžos. Na ir pradeda samprotuoti: "Jo kelinės išilgai dryžos, o mano skersai... Tai man nepatinka. Jis mokina mus, kad pridera įsitaistyti platesnius brylius, idant kaitra akių neišsėtų; labai gražus sumanymas, tik kodėl jo kelinės išilgai dryžos, o ne skersai? Ne, su tokiu žmogum išvien dirbti negalima, jis nori įvesti išilginius kelinų dryžius, jis mus prapuldyt! Vyrai — surinka ant galo — kam grangus ir guli ant širdies skersiniai kelinų dryžiai, traukimės!"

Tada visi skersadryžiai iš susivienijimo atsisitraukia ir karštai rengia savo susivienijimą, kuris visas pajėgas aukauja kovai, idant tik prie kelinų neprileistų išilginių dryžių. Žinoma, apie įtaisyją Lietuviams platesnių brylių mislyti neturi kada.

(Iš 1892 m. VARPO 8 nr.)

Čekai ištūrėjo ir jų darbas nepažuvo. Nepražus nė mūsų darbas, tiktai, pradėję, ištūrėkime! Kad lengviau būtų ištūrėti ir greičiau laimėti, nesiblaškyti į visas puses, stengkimės laikytis išvien "idant mūsų darbų ir aukų būtų vienkoks siekis — ta pati Lietuva! Padarykime taip, kaip ana Čekai ir... Ką tik neišsitarau: įsisteigkime sau tokią "Maticą". Gerai, kad susilaikiau, nes būčiau padaręs juoką iš rimto dalyko. Pas mus "Matica"? Pas mus gali būti šiandien dvi, trys, penkios "Maticos", o ne viena — anaipol! Matote, Čekas visada atsime-na, juog jis pirmų pirmiausiai Čekas, o paskui, jeigu prireikia žiūri kokios jis profesijos, prie kokios politikos partijos priguli, kokių laikosi filosofinių pažvalgų ir tt. Dėlto gi ant pirmo Čekosiško pažvalgo ir tt. Čekai, nesvarstydami, ar eit ar ne. Pas mus einasi atbulai: žmogystos pirmiausiai atsimeina savo profesiją, o paskui žiūri, ar ta profesija leidžia būt Lietuviu, ar ne; jeigu leidžia, tai toliau žiūri, ar filosofiški pažvalgai duoda susidėt su kitais Lietuviais prie bendro darbo, ar neduoda; jeigu neduoda, tai tokios žmogystos tveria atskirai kuopele, žinoma silpnai, arba pasilieka Lietu-viais bergždiniais. Dėl to tai Lietuva mūsų visų prisilaikyti negali... Mes dar tik vardan stiklėlio pataikome bendrai elgtis, palikdami šalį paskiras kiekvieno nuomones.

(Iš 1896 m. VARPO 9 nr.)

Tikėjimas laimėti

Priešiai taip mus įgriebė, kad, galima sakyti, per ilgą laiką visi buvome užmirę apie iškirtimą vargų, davėme jiems peržydėt, užsimęst, o net nunokti vaisiams. Dabar tik, paragavę tų vaisių kartumo, pradėjome raukytis ir purtytis, viens kiti brolielis stveriasi už kirvio var-gams kapoti, tik... jau sunku, jau neprileidžia žandaras. Žinoma, vargus dabar mokame tik-tai keikti, vietoj poetiškai juos pasveikint. Da tikra mūsų laimė, kad subruzdome ne per vėlai, kad vargus iškapoti dar įstengsime.

Mūsų brudėjimo vaisiai matyt juk, be abejo. Vienok koki būtų vaisiai, kad mums nepritrūktų dviejų pamatinių dalykų: tvirtumo būdo ir vienybės viešame darbe.

Menkas išsėna atlikimas skyrium to darbo, kuris būtinai reikalauja susitelkimo, kur kiekvienas įrankis, ar kirvis, ar borta, ar dalgis, ar peilis, gali būti naudingai suvartotas.

(Iš 1897 m. VARPO 1 nr.)

Tikėjimas laimėti

Priešiai taip mus įgriebė, kad, galima sakyti, per ilgą laiką visi buvome užmirę apie iškirtimą vargų, davėme jiems peržydėt, užsimęst, o net nunokti vaisiams. Dabar tik, paragavę tų vaisių kartumo, pradėjome raukytis ir purtytis, viens kiti brolielis stveriasi už kirvio var-gams kapoti, tik... jau sunku, jau neprileidžia žandaras. Žinoma, vargus dabar mokame tik-tai keikti, vietoj poetiškai juos pasveikint. Da tikra mūsų laimė, kad subruzdome ne per vėlai, kad vargus iškapoti dar įstengsime.

Mūsų brudėjimo vaisiai matyt juk, be abejo. Vienok koki būtų vaisiai, kad mums nepritrūktų dviejų pamatinių dalykų: tvirtumo būdo ir vienybės viešame darbe.

Menkas išsėna atlikimas skyrium to darbo, kuris būtinai reikalauja susitelkimo, kur kiekvienas įrankis, ar kirvis, ar borta, ar dalgis, ar peilis, gali būti naudingai suvartotas.

(Iš 1897 m. VARPO 1 nr.)

Dirvoje gaunamos

KNYGOS

- Likimo keliu — Alės Rutos-Nakaitės 13 apsakymėlių — 140 puslapių. Kaina 80c
- Leiskit į tėvynę — 288 lietuviškų dainų žodžiai. Knygelė naudinga dainininkas, pamiršusiems žinomų dainų žodžius. Kaina \$1.00
- Lietuvos Vytis — gražiai pagamintas Lietuvos herbas. Kaina 50c
- Lietuvos žemėlapis — kur pažymėti visi Lietuvos miesteliai. Kaina 50c
- Sparnus man meta paukštės — Benio Rutkuno 78 eilėraščiai (158 puslapiai). Kaina 50c

Ir taip kalbėjo

Smetona...

Apie vienybę

Pavojaus mūsų tautai daug iš visų pusių. Todėl mums reikia ieškoti kiek galint daugiau bendrų pamatų tautos darbui, kurie telkia krūvon visų mūsų judėjimo srovį žmones, o ne skirstyti jų dirbtinėmis tvoromis.

(Iš VILTIES 1913 m.)

* * *

Tikėjimas laimėti

Kas ištvers iki galo, tas bus išvaduotas. Ties Kristaus žodžiai yra amžinos vertybės ir šiuo sunkiu pasaulio sukretu yra mums ypačiai brangūs: jie mūsų išvadavimas.

Bet ligi galo ištverti nėra lengvas daiktas nūdien, kada aplinkui dieną ir naktį viešpatauja mūsų krašte sielvartas bei mirtis, kada beveik kiekvienas, kasdien dūsaudamas klausia: Viešpatie, kada gi bus galas kančioms? Kada rimtis ateis ir žadins ant liūdnu griuvėsių naują gyvenimą naujai žmonių giminės kartai?

Bet sunku ištverti tiems, kurie netiki, kad ateis geresnė bei šviesesnė gaidynė. Reikia tikėti, jog Lietuva ir visi jos gyventojai bus išvaduoti ir savo akimis išvys laisvą Lietuvą, kaip atpildą už vargus ir už tą skurdą, kurio žiaurūsai karas yra atnešęs. Nusiminimas bei nusi-vylimas gadina savybės santarą ir mažina iš-tvermę. Reikia tikėti ne vien dėl to, kad būtų lengviau kentėti, bet ir dėl to, kad yra pamato tikėjimui. Tik reikia ištvermės!

(Iš LIETUVOS AIDO 1917 m.)

SENĖ BARBORA

Kaime ją vadindavo sene Barbora. Net ir apylinkė ir kitų pusėj parapijos, visi žinojo Barborą. Kiekvienam ji praeidama linktels galva, kiekvienam pasakys "Garbė Jėzui", jeigu sutiktas nebejaunas; ir — "sveiki", jeigu jaunuolis ar vaikas. Kiekvienam ji nusišypsodavo, nežinia kodėl ir už ką, nusišypsodavo plačia, naiva, bereikšmė šypsena. Beveik niekas nežinojo tikro jos gyvenimo, tikro amžiaus, beveik niekas neatsiminė nei jos pavardės. Tiesa, ji buvo Janonio sesuo, bet ir šito dažnas nežinojo.

— A, Barbora, sveiki!
— Kaig gyvuoji, Barbora?
— Kur gi taip skubi Janonių sene — Bar-bora?

Niekas jos nei mylėjo, nei nekenė. Niekas nekrepė į ją dėmesio. Ji nebuvo apskurusi elgeta, neprasė iš kitų duonos, todėl negalėjo niekam nei įkyrėti, nei gailėsio sukelti. Ji gyveno sau ar kaž kam, niekas to nežinojo, todėl kitiems ji nei kuo padėjo, nei kenė. Praeidavo pro šalį, praplasnodavo sentimentalai ir savotiškai puošniais rūbais, kuriuos tebeturėjo vienišius iš jaunystės ir kaip brangenybę saugojo; nušvisdavo praeidama pro šalį savo šyp-sena —

— A, sveika, Barbora.
Ir vėl ją tą patį akimirksnį kiekvienas už-miršdavo. Ji buvo kaip įprastas grumstas ant kelio ar apdžiuvęs medelis, pro kurį kasdien praeina jo nepastebėjus ir kuris užkliudo tikrai akį, bet ne mintis.

Ji plasnodavo dažnai per kaimą, į miestelį. Juk reikalingi Janionims ne retai atsitinka. O kam gi būtų Barbora, kad kitas eitų į paštą ar į pie-ninę, druskos ar papirosų? Miestelio pusberniai net juokdavosi kartais:

— Antai, Janonio paštas atplasnoja.
Arba kaimo jaunesnieji:
— Janoniai gal sveiči, turi: jau Barbora išsišiepus lekia.

— Taigi matai, Barbora, gyveni ir Dievo Valią pildai, o tai... Nenorėjo, mat, gyvent. Gerai, kad pasisakei per išpažintį... Sakydavo die-konas, kai rišdavo ji kasmet iš baltos nosinės penklitį ir bučiuodavo jam ranką —

— Už Juozapą? — klausdavo diekonas.
— Taigi klebo... diekonai, bene jau bus dvidešimt penktos metinės.

— Jau? O kiek tada pati turėjai metų?
— Dvidešimt penkis, klebonėli; jai, dova-nok, diekonai, vis užmirštu—

— Penktas dešimt. Tai žinai, Barbor, vien-mečiai esam. Ale tu atrodai kur jaunesnė! Gra-ži buvai... Na, Dievo valia — — Atlaikysiu, Barbor, už Juozapą, calūnavas atlaikysiu —

— Dėkui, klebo... diekonai, dėkui. O kaip gi, ar neužmiršai, diekonai?
— A, kur gi užmirši! Neužmiršau. Kaipgi, guli pas mane tavo dešimtrublinė, tiek gūkso ir teturiu, guli, nebijok, neprapuls.

— Taigi, klebo... diekonai, taigi jau vie-non duobėn prašyčiau, kaip jau sakiau... — Žinau, žinau. Jau daug kartų sakai. Su Juozapu, žinau. Čia tavo jau ir išmislas: negi (Nukelta į 6-tą pusl.)

NAUJAKURIAI

NAUJI LAIKAI KANADOS LIETUVIŲ GYVENIME

Kartą jau rašėme apie nepaprastai atgijusį visuomenišką lietuvių judėjimą Kanadoje. Niekas negali kelti abejonių, kad šitas atgijimas prasidėjo nuo to, kada atvyko į Kanadą keli tūkstančiai "naujakurių". Nors visa eilė senųjų veikėjų iš darbo ne tik nepasitraukė, bet patys gyviau tame atgijime dalyvauja, tai šen tai ten parodydami "naujakuriams" savo senosius išmintus takus, bet taip jau susidėjo reikalai, kad visame veikime vyraujančią vietą jau užėmė naujieji veikėjai.

Neskaitydami bergždžių ginčų tokiais klausimais, kaip... lapkričio 23 dienos minėjimas — kurie taip pat nebuvo visai be naudos, nes išryškino Kanados lietuviškos visuomenės veidą ir parodė, kad joje vyrauja sveikas lietuviškas susipratimas — ligi šiol tame kanadietiškoje veikime pirmą vietą užėmė vieningas susirūpinimas sukurti ir sutvarkyti savo organizacinę formą ir sustiprinti savo laikraštį. Ir vienu ir kitu reikalu daug padaryta. Ypač didelis darbas atliktas laikraščio kūrimo srityje, kuris per metus pavojo reguliariu ir turiningu savaitraščiu, spausdintu jau savoje spaustuvėje.

Netikėtai atsiradę "skersvėjai"

Tik šiu metų pradžioje tame sklandziam kanadietiško lietuvių darbe atsirado gana stiprūs skersvėjai, kurie "užpučia" net ir į USA lietuvių visuomenę, ypač į spaudą. Jau USA lietuviškoje spaudoje prasidėjo ginčai dėl to, kaip turi būti tvarkoma Kanados lietuvių bendroji organizacija ir ypač... kaip turi būti redaguojamas (kas turi redaguoti!) Kanados lietuvių laikraštis.

Bene svarbiausia tų "skersvėjų" priežastis — Kanados lietuviškojo laikraščio redaktoriaus pakeitimas.

Kas gi atsitiko?

Kiek galime susigaudyti iš mus pasiekiančių žinių, buvo štai kaip. Laikraščio NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS sukurime daugiausiai dirbo Pr. Rudinskas. Iš profesijos jis regis, agronomas. Jo pasaulėžiūra — sprendžiant iš laikraščio buvo galima tik tiek matyti, kad jis laikraštį veda tik lietuviškoje dviasioje. Sunkiu buvo įžiūrėti jo redagavimo tempimą, kurio nors srovės pusę. Tik dabar patyrėme, kad Pr. Rudinskas yra buvęs ateitininkų studentų draugijos narys, taigi, reikia manyti, katalikų srovės žmogus.

Tačiau Kanadoje esanti socialdemokratų kuopelė, susidedanti iš kelių ar keliolikos asmenų, Kanados Lietuvių Tarybos ir jos leidžiamą laikraščio organizavime įžiūrėjo pavojų, kad organizacija ir laikraštis gali būti "monopolizuoti" katalikų ir tautininkų...

Kanados Lietuvių Taryba ligi šiol turi tik laikinio pobūdžio centrinę vadovybę. Ji rengia Kanados Lietuvių Tarybos naujus įstatus ir rengiasi šaukti formalų suvažiavimą, kuris turi nustatyti pastovius Kanados lietuvių susiorganizavimo pamatus. Tas suvažiavimas turėjo įvykti šių metų sausio mėnesio gale.

Bet kaž kaip taip atsitiko, kad laikinoji Kanados Lietuvių Tarybos vadovybė suvažiavimą atidėjo į kovo mėnesį, o tuo tarpu nutarė pakeisti laikraščio redaktorių: vietoj Pr. Rudinsko pakeitė redaktorių J. Kardelį, ilgą laiką buvusį Lietuvoje liudininkų dienraščio "Lietuvos žinių" ir vėliau Vokietijoje tremtinių laikraščio

"Lietuvių žodžio" redaktorių. Prie redaktoriaus numatyta tam tikra redakcinė kolegija, sudaryta iš įvairių srovių atstovų. Kaip tie atstovai buvo parinkti ar srovių įgaliojimai, mums čia tuo tarpu neaišku. Buvęs redaktorius Pr. Rudinskas pasiliko dirbti laikraščio administravimo darbą.

Neilgai trukus pasirodė pranešimai, kad redakcinė kolegija kaip ir neveikia, o Pr. Rudinskas pasitraukė ir iš administracijos.

Triukšmas

USA lietuviškuose laikraščiuose aprašinėjamas triukšmingas Montrealo susirinkimas, kuriame bandyta svarstyti tie reikalai, bet negalėta prieiti prie jokio nutarimo. Aprašymuose vieni kaltina J. Kardelį, kad jis — ar kiti jo naujai — padarė redakcijoje "pučą" ir visai nedemokratiškai keliu užėmė redaktoriaus vietą, ne tik nepalaukus šaukiamo visuotinio atstovų susirinkimo, bet jį net kaip ir tam tyčia atidėjus. Kiti kaltina tame susirinkime kurį laiką pirmininkavusį S. Daukšą, katalikų srovės veikėją, kad jis kėsingis neteisėtai ir diktatoriškai pasielgti.

Bostono DARBININKAS idėjomis tiki, kuriame stengiamasi įrodyti, kad J. Kardelio redaguojamas laikraštis jau pasidarė šališkas, neteisingai aprašė kaž kokią Italijoje įvykusį susirinkimą ir tt.

Žodžiu sakant, ligi šiol ramiame kurybingame Kanados lietuvių veikime kilo audrelė, randanti gana didelį atgarsį ir USA lietuviškoje spaudoje.

Kaip mums atrodo

Žiūrint į dabar jau J. Kardelio redaguojamą N. LIETUVĄ, galima tik viena pripažinti, kad J. Kardelis, bent ligi šiol, sugebėjo nei kiek ne blogiau už buvusį redaktorių išlaikyti laikraščio nepartiškumą. DARBININKO užsiuolimai šita prasme atrodo visiškai nepamatuoti.

Kad J. Kardelis yra liaudininkas, tą visi žino. Kiekvienas žmogus gali turėti savo mažiau ar daugiau aiškius įsitikinimus ir tai nėra nusidėjimas. Jeigu jis vienintelį tiems Kanados lietuviams bendrą laikraštį tikrai imtų daryti liaudininkišku ar socialdemokratišku laikraščiu, — tik tada jam būtų galima padaryti rimtų priekaištų. Tuo tarpu tokių priekaištų J. Kardelis nenusipelnė lygiai taip, kaip nenusipelnė jį ir buvęs redaktorių Pr. Rudinskas, kaip sakoma, katalikų srovės žmogus.

Tik vienas dalykas, žinoma, kiek keistoka — kodėl redaktoriaus klausimas nebuvo atidėtas ligi tol, kol pati Kanados Lietuvių Taryba ar kitaip pavadinata bendroji lietuvių organizacija susitvarkys, turės atstovų suvažiavimo išrinktą vadovybę ir nuspręs, kaip laikraštį reikalus tvarkyti?

J. Kardelis ir jo rėmėjai labai smerkia perversmus, labai pabrėžia demokratiškumą. Bet šiuo atveju ištiesy panašu į tai, kad čia buvo padarytas naminis perversmėlis tuo tikslu, kad... renkant būsimą Kanados lietuvių vadovybę, vadeles jau būtų savose rankose. Būtu būtų daug gražiau, ir neabejotinai demokratiškiau, jeigu laikraštį beveik vien ant savo pečių iškelusiam Pr. Rudinsko būtų buvę leista perduoti visuotiniam suvažiavimui, kad tas spstų, ką toliau daryti. J. Kardelis turi didelę redaktoriaus praktiką, jis — profesionalas laikraštininkas. Pr.

Rudinskas — agronomas. Bet tai nei kiek jam nepakenkė sukurti neblogą laikraštį. Profesionalai paėmus redaguoti, laikraštis tuo tarpu nepasidūrė nei daug geresnis, nei blogesnis, taigi būtų pritikę turėti kiek kantrybės iki suvažiavimo. J. Kardelis dabar tik atsidūrė nedėkingoje padėtyje: nebus jam taip lengva dabar nusikratyti "pučininko" vardo, o jam, tokiame "puči" smerkėjui, toks priekaištas ypatingai nemalonus...

Reikia tikėtis, kad Kanados lietuvių tarpe yra pakankamai šaltiesnių protų ir jie mokės į tą kilusią audrelę pažiūrėti visiškai objektyviai.

Bet, šiaip ar taip, srovinių lenktyniavimas dėl įtakos visuomeninio veikimo vadovavime jau stiproai pasireiškė ir Kanadoje. Iš to susidaro lyg naujo laikotarpio pradžia Kanados Lietuvių gyvenime. Ar tas laikotarpis bus vaisingesnis, ar veikimo tikslus įklimpina srovinius ginčus? Tuo tarpu dar ne vėlu pagalvoti apie pasekmes "srovininkams" ir "ne srovininkams"...

Baigiasi lietuvių vargo dienos Belgijoje

Neužilgo viena didelė lietuvių grupė baigia savo sutartą laukti anglų Belgijos kasyklose. Kita grupė sutartį užbaigs apie balandžio vidurį ir ateinančios vasaros viduryje — paskutiniai, kurie pabandė karčios belgų angliakasių duonos.

Tik vienas kitas numato Belgijoje pasilikti, o visi kiti tuoj yra pasiryžę Belgiją apeiti. Belgijos kasyklose darbas labai pavojingas, jos labai primityviškai įrengtos, jokios sanitarinės priemonės. Ką uždirbi — vos vos telieka duonai. Apie sutauptymą negali būti jokios kalbos.

Pagaliam patys belgai pasirodė esą nedraugiški ir išnaudotojai, kad ir geriausių optimistų norus paverstė niekais. Jei darbininkas sužeidžiamas, tai kaip šuo išmetamas iš Belgijos lauk... Keista, kad belgai taip elgdamiesi nori "prisijaukinti" svetimšalius ir iš jų padaryti belgus... Tik lietuviškas užsiėmimas leido tokiuose biuriuose sąlygose iškenkti tuos dvejus metus. Pagaliau, belgai ir visi kiti, kurie tremtinius šmeižė, pamatė, kad lietuviai nenori tims Kanados lietuviams bendrą laikraštį tikrai imtų daryti liaudininkišku ar socialdemokratišku laikraščiu, — tik tada jam būtų galima padaryti rimtų priekaištų. Tuo tarpu tokių priekaištų J. Kardelis nenusipelnė lygiai taip, kaip nenusipelnė jį ir buvęs redaktorių Pr. Rudinskas, kaip sakoma, katalikų srovės žmogus.

Tik vienas dalykas, žinoma, kiek keistoka — kodėl redaktoriaus klausimas nebuvo atidėtas ligi tol, kol pati Kanados Lietuvių Taryba ar kitaip pavadinata bendroji lietuvių organizacija susitvarkys, turės atstovų suvažiavimo išrinktą vadovybę ir nuspręs, kaip laikraštį reikalus tvarkyti?

J. Kardelis ir jo rėmėjai labai smerkia perversmus, labai pabrėžia demokratiškumą. Bet šiuo atveju ištiesy panašu į tai, kad čia buvo padarytas naminis perversmėlis tuo tikslu, kad... renkant būsimą Kanados lietuvių vadovybę, vadeles jau būtų savose rankose. Būtu būtų daug gražiau, ir neabejotinai demokratiškiau, jeigu laikraštį beveik vien ant savo pečių iškelusiam Pr. Rudinsko būtų buvę leista perduoti visuotiniam suvažiavimui, kad tas spstų, ką toliau daryti. J. Kardelis turi didelę redaktoriaus praktiką, jis — profesionalas laikraštininkas. Pr.

Nuosirdžiai sveikinant naująjį daktarą, lieka tik džiaugtis lietuviško išstvermingumu ir ryžtumu, kurį reikėjo parodyti besiekiant aukščiausius mokslų pakopų, ypač sunkiose tremtinio sąlygose.

Z. U.

Ukio darbai - sunkūs darbai

(Atkelta iš 4 puslapio)

kalbas apie galimybę parsikviesti tremtinius ūkio darbininkus, aš kreipiausi į šį ūkininką, patardama jam pasiūlyti šia proga ir tuo pat kartu padaryti gera nelaimingiems žmonėms. Pasiūlyliau patarpininkauti atsikviesiti lietuvių.

Iš klausęs mano kalbos, kaimynas gražiai nusišypsojo ir tarė:

— Geresnių darbininkų nesu turėjęs, kaip tie vokiečiai belaisviai. Juodukams tai per šilta, tai per šalta... Jie vis stena nepasitenkinti. Iš keturių šimtų iki rudens nebelieka trijų. Tik tie, gavę užmokėti, nepabėga, kurie turi šeimą su savimi. Šiaip jau jais niekada negalima pasitikėti.

Iš tremties aš galėčiau parsikviesti ir savo tautiečių lenkų, bet aš esu tikras, kad jie ūkio darbu nebus patenkinti ir mane paliks, pirmą proga sužadę lengvesnį darbą. Veltui būtų dedamos į juos viltys. Jei nepažinočiau Europos, kitas dalykas. Gal pirmasis būčiau išsirašęs iš ten darbo jėgos. Dėkui už pasiūlą ir tegu tau Viešpats padeda aprūpinti atvykstančius tremtinius jiems tinkamu darbu.

Susimąstiau. Iš tikro, gal šis mano kaimynas stambus lenkas ūkininkas ir tiesą sakant...

Iš to, man persiė mintis, kad tie tremtiniai, kurie pasiūdoja nevardinamais garantijomis, gali iš anksto žinoti, kad jie važiuoja ne pas turtiną dēdę, kuris turi jiems namus pastatę, o pas darbdavį, kuris stengsis kuo daugiau naudoti iš jų turėti. Nereikia daug proto tam suprasti, ypač kalbant apie ūkio darbus.

Pr. Lapienė.

Organizuoja pavergtų tautų parlamentą

(Musų korespondento)

Prancūzijos vyriausybės organas "Le Monde" praneša iš Londono, kad ten šiomis dienomis įvyko pavergtų Europos tautų intelektualų ir politikų kongresas, kuriame nutarta organizuoti pavergtų tautų parlamentą.

Kongresui pirmininkavo žymus ispanas rašytojas Salvador de Madariaga, o jame dalyvavo LIETUVOS, Latvijos, Estijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Lenkijos, Ukrainos, Rumunijos, Bulgarijos ir Jugoslavijos atstovai. Kongresą rėmė ir organizuoti pagalbė anglių parlamento narių liberalai. Jie taip pat remia tokio pavergtų tautų parlamento organizavimą, kuriai realizuoti jau sudaryta 24 asmenų komisija. Būsimasis parlamentas turėtų 90 narių, taigi po 9 narius nuo kiekvienos pavergtos tautos. Parlamento būtų lyg ir pradžią būsimam įsijungimui į bendrą visos Europos Jungtinių Valstybių parlamentą.

(z)

jos motyvus. NAGRINĖDAMAS 1860 metų madų žodyną, A. J. Greimas duoda ryškų ano laikotarpio gyvenimo vaizdą.

Jo darbas buvo įvertintas labai gerai.

Nuosirdžiai sveikinant naująjį daktarą, lieka tik džiaugtis lietuviško išstvermingumu ir ryžtumu, kurį reikėjo parodyti besiekiant aukščiausius mokslų pakopų, ypač sunkiose tremtinio sąlygose.

Z. U.

• SPARNUS MAN META PAUKSTES — Benio Rutkūno 78 eilėraščių (158 puslapiai). Kaina 50c

Turingas Prez. Smetonos paminėjimas

Sausio 30 dieną Clevelande paminėjimo programa buvo numatyta atlikti jėgomis daugiausiai ne iš vietos, o atvykstančiomis iš gana tolimų ir net labai tolimų kraštų.

Laimingai atsitiko, kad visi programos dalyviai iš visų pusių savo laiku susirinko ir programoje dalyvavo, taigi rengėjams neteko atsiprašinėti, kad tos ar kitos žadėtos programos dalies negalės būti.

Savo turiniu paminėjimas buvo platus ir rimtas. Pačios programos atidaryme ir vedime simboliškai dalyvavo ta "trijųle", kuri velionį prezidentą Clevelande priėmė ir daugiausiai bendradarbiavo, tai yra — dr. S. T. Tamošaitis, P. J. Žiūrys ir K. S. Karpis. Pirmasis paminėjimą atidarė, antrasis buvo programos vedėjas, trečiasis jį kurį laiką pavadavo.

Po P. J. Žiūrio įvedamosios kalbos, kurioje jis kiek sustojo ties velionies prezidento biografija ir šio paminėjimo prasme, kalbėjo Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis, o po jo dr. B. T. Dirmekis, kuris iš savo atsiminimų apie susitikimus su velioniu prezidentu papasakojo daug įgyvaidintų lietuvių dalykų. Tai buvo įdomu išgirsti visiems, net neseniai iš Lietuvos atvykusiems — kurių salėje buvo gana daug — nes faktai nei girdėti nei skaityti.

Toliau buvo koncertinė dalis, kurioje dainininkės S. Adomaitienė ir V. Jonuškaitė padainavo visą eilę grynai lietuviškų dainų. Daugumas tų dainų parinktos tokios, kurios daugiau dainuojamos A. Smetonos gimtinėje, kitos net jo paties užrašytos, ar ypatingai mėgiamos. Ypač V. Jonuškaitė yra tų dainų žinovė.

Dainos daugiausiai buvo rimtos ir net liūdnos, kaip ir tinka tokiame paminėjimu. Programos gale abi dainininkės porą jų drauge — duetu padainavo. Klausytojams buvo didelis pasigerėjimas.

Dainininkės akompanavo Regina Brazaitienė.

Dainų protarpuose buvo padeklamuotas V. Kudirkos eilė-

NESUPRANTAMA DAR APIE VIENĄ KNYGĄ

DIRVA nuolat skelbia keletą knygų, kurias galima gauti. Nedaug jų, bet nors tuo būdu bandomė užkūsti tą spragą, kuri taip jaučiama, kol nėra šiame krašte nei vieno knygyno, kur būtų galima gauti visą esamas lietuviškas knygas.

Vien pliki jų vardai ir kailių paskelbimas nedaug apie knygą pasako. Todėl bandomė skaitytojus kiek plačiau su tomis knygomis supažindinti. Mes tuo tarpu nerandame geresnio būdo tam tikslui, kaip perspausdinimas iš tų knygų atitinkamus ištraukų.

Štai ir šiandien pradedame spausdinti vieną apsakymėlį iš Alės Rūtos-Nakaitės apsakymėlių rinkinio, pavadinto "Likimo Keliu". Tai yra "Senė Barбора" — vienas iš trylikos tame rinkinyje sudėtų apsakymėlių.

Ar skaitytojams tas apsakymas patiks — paliekame jiems paties spresti. Mes tik norime pasakyti, kad rinkinyje yra ir daugiau panašių ir ne visai panašių apsakymėlių. Pavyzdžiui, "Juozapas", "Erika" ir kiti.

Kai kurie iš tų trylikos apsakymų yra gyvenimiški vaizdeliai, kuriuose aprašomi dažniausiai kiek savotiško ir įdomaus būdo žmonės, o kai kuriuose yra daugiau svajonių atvaizdavimas, lyg ir truputis supoetintos filosofijos... Pavyzdžiui — pats pirmasis kū-

(Nukelta į 6-tą puslapį)

raštis "Maniesiems" ("Jeigu audra verstų stulpą vieną") — deklamavo J. Vaicekauskienė, ir paskaityta pora reikšmingų ištraukų iš A. Smetonos raštų.

Vakare Crosby's restorane įvyko dalyvių vakarienė, kurioje apsilankė svečiai ir kelios dešimtys clevelandiečių. Čia dar kalbėjo kon. P. Daužvardis, A. M. Praškevičius, V. Rastenis ir B. Dirmekis.

Apsilankė minėjime mažiau žmonių, negu salėje galėjo tilpti ir negu vertėjo apsilankyti turingame minėjime — apie 180 asmenų. Tiesa, gal rečiau kada daugiau žmonių programa su kalbomis ir sutraukia, bet šį kartą vertėjo gausingiau susirinkti.

Priežastį minima daug staiga išvakarėse prasidėjo

MINTYS IŠ PREZIDENTO SMETONOS PAMINĖJIMO

Poetas Adomas Mickevičius rašė apie Lietuvą, kad ji, kaip sveikata — tik jos netekus pajunti, kokia ji brangi.

Kai Lietuva buvo nepriklausoma, daugelis neįvertino jos dovanų: vieniems atrodė maža teisybės, kitiems maža laisvės, treiems — turto... Į prezidentą priekaištai krypo, jis atrodė kaltas, kad to ar kito trūksta, kad tvarka negera. Kai kita tvarka atėjo, tada prisiminė ir tie dalykai, kurie Lietuvoje buvo padaryti. Senoji tvarka pasirodė dangus, palyginus su naujos tvarkos pragaru.

Tada visi kitaip pradėjo vertinti ir tą asmenį, kuris tiek daug buvo surištas su ta senąja tvarka... Daugiau pradėjome matyti tai, kas buvo padaryta, negu tai, ko dar trūko.

(Iš dr. P. Daužvardžio kalbos)

Kartą mes, būdami jauni studentai, turėjome triukšmingą susirinkimą. Kritikavome prezidentą Smetoną. Ir nutarėm siųsti delegaciją pas jį pamokyti, kaip reikia Lietuvą valdyti.

Nuėjome. Priėmė. Buvome susitarę griežtai viską išdėstyti. Įėjome į prezidento darbo kambarį. Truputį nustebome, kad tas kambarys toks paprastas, kaip daugelio kitų žmonių kambariai.

Prezidentas pasiūlė sėstis ir, kiek numanydamas, kokios yra mūsų mintys, pradėjo mums ramiai kalbėti, kaip kas ir kodėl yra. Jis pradėjo kalbėti, mes klausėm ir mūsų lūpos... susirakino. Nei vienas mes nepasakėm, ką rengėms pasakyti.

Išėjome, pasižiūrėjom vienas į kitą ir dar tylėjome. Nėjau "raporto išduoti" tiems, kurie mus siuntė. Kiti — nežinau, kaip išsiskuko.

Nepatogu buvo pasisakyti, kad kai prezidentas ir mus kalbėjo, mes po kiekvieno sakinio vis labiau ir labiau pasijutome menkais viščiukais — kur gi mums prezidentą mokyti!

(Iš dr. B. T. Dirmekio kalbos)

Kartą vienas laikraštis pasirašė tokią žinią, iš kurios buvo galima suprasti, kad prezidentas yra smarkiai praturtėjęs ir kad jo turiai yra perkelti į svetimus kraštus, ir tai į ne bet kokius, o į... Palestiną. Ten, Palestinoje, jo vardu esančios nupirktos apelsinų (orendžių) plantacijos ir dar kaimas. Žodžiu sakant, žinia taip buvo surašyta, kad buvome galime suprasti, jog prezidentas negražiais būdais praturtėjo, darydamas kažkokius supeotintus filosofijos... Pavyzdžiui — pats pirmasis kū-

jau buvo valiutos suvaržymai

rimta žiema ir daugelis iš kitų miestų negalėjo atvykti, laikas — beveik pietų metas, daugeliui esąs nepatogus išeiti iš namų, salė — ne labai lietuvių mėgiama ir neįprasta...

Ir atvykusieji vėlavo, todėl ir rengėjai su pavėlavimu pradėjo (nors nereikėjo taip daryti, nes tai pratinimas dar labiau vėluotis). O taip atsitiko, kad rengėjai minėjimo laiką turėjo laikyti prie salės, o ne prie publikos...

Neapsilankiusieji daug nustojo, bet sunku jiems daryti priekaištus, kadangi aplinkybės apsilankymui tikrai daugeliu atžvilgių buvo nepalankios. Visi apgailestavo, kad minėjimas negalėjo įvykti savoje lietuvių salėje.

Kilo klausimas, kaip pasielgti su tokiu laikraščiu, kuris paskleidė tokį pliktą prasimanymą. Parodžius tą laikraštį pačiam prezidentui, jis visai ramiai į tą pažiūrėjo ir pasakė, kad vėliau nieko nedaryti. Sako, protingas žmogus supras, kad čia politinis šmeižtas, o su neprotingais ginčytis ir jiems įrodinėti neverta. Bausti taip pat neverta, nes tik be reikalo redaktorių kankinio vainiką užsidės...

(Iš tos pačios kalbos)

Kai Smetona nuo 1907 metų per VILTIJ prabilo į lietuvių, kad reikia daugiau ieškoti bendrų darbo pamatų, o ne dirbtinų tvorų vieniems nuo kitų atsitverti, tada tas jo balsas buvo daugelio su pašaipu priimtas.

Kai ta mintis buvo paversta trumpu šūkiu "Ieškokime pirma to, kas mus jungia, o ne kas skiria", tas balsas, nors ir teisingas, tapo užrėktas demagogiško riksmo. Demagogiškas riksmas anais laikais laimėjo viršų. Bet ne tiesą.

Laikas prabėgo ir šiandien vargu ar rasi lietuvių veikėją, kuris nesistengytų įrodyti, kad tą šūkį ir jis yra į savo vėliavą įsirašęs... Ir teorijoj ir net praktikoje lietuvių jungiančių reikalų pirmenybė šiandien tarp lietuvių jau visuotinai pripažinta. Jei kas ir nenuoširdus tame pripažinime, tai visai tą pasakyti vengia.

Ne už tą vieną tiesą Smetona yra kovojęs. Jų ištisa programa ir už tą programą mes šiandien pagerbiame jo atminimą. Mes žinome, kad gyvenime toli dar ne viskas buvo Lietuvoje taip padaryta, kaip toji programa siekė. Mes žinome daugiau — kad ir pats Smetona dar daug kuo buvo susirūpinęs ir nepatenkintas tuo, kas Lietuvoje dėjosi. Mes skiriame ir turime mokėti skirti tai, kas turėjo būti, ir kas buvo gera bei tinkama, nuo to, kas netinkama.

Dar nemaža yra rankų, kurios semia purvus ir drebina juos į Smetonos vardą. Bet laikas mažina jų skaičių.

Mes klystumėm, jeigu savo uždavinį pasiskirtumėm tik kovoti su purvinomis rankomis. Kantriai ir ištvermingai skleidžiant tautiečių tarpe mūsų šiandien minimo žmogaus paliktas mintis pasieksime ir su lauksime. Kad daugumas tų minčių plačiausiose tautiečių sluokniuose pradės atrodyti tokiomis pačiomis negincijamomis tiesomis, kaip ir pradžioj minėtoji tiesa. O purvą drebėjančios rankos bus senai nusileidusios.

(Iš V. Rastenio kalbos.)

1948 METAIS MAŽIAU STREIKAVO

1948 metais darbininkų nesusipratimų su darbdaviais buvo mažiau, negu 1947 metais, kaip skelbia U. S. Darbo Departamentas.

1948 metais buvo apie 3300 įvairių didelių ir mažų streikų, o 1947 metais buvo 3693 streikai.

1948 metų streikai apėmė mažiau, negu du milijonai darbininkų, kai 1947 metais streikavo 2,170,000 darbininkų.

1946 metais, kuomet streikų skaičius buvo pasiekęs patį aukščiausį laipsnį šios šalies darbo istorijoje, streikų buvo 4985, kuriuose buvo įvelta suvirš 4 milijonai darbininkų.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

NESUPRANTAMA

(Atkelta iš 5-to pusl.)

rinėlis tame rinkinyje, pavadintas "Rožė, Knyga ir Pinigas".

Kodėl pradėdami kalbėti apie šią knygą, tariame "Nesuprantama"...

Visai ne dėl to, kad būtų sunku suprasti, kas ten parašyta. Priešingai, apsakymėliai parašyti gyvai, įdomiai ir lengvai suprantamai.

Nesuprantama tik, kodėl rašytoja ypač viename iš tų apsakymų, pavadintame "Grietinė", taip lengvai nuo meniško vaizdavimo nuklydo į pigią demagoginę publicistiką.

Autorė, matoma, norėjo paplakti "suponėjimo" ligą, tai šen tai ten visuomenėje apsi-reiškiančią. Intencija gera. Bet meno kūrinys tai padaryti daug sunkiau, negu šiaip laikraštiniam straipsnyje. Autorė čia nuslydo į lengvąjį kelią — vietoje meno kūrinio parašė apsakymo formon įvilktą straipsnį, tarp kitko, neišlaikant logiškos kritikos net ir straipsnio vietoje...

Štai kaip viena aprašoma studentė kalba:

— Ot, žinai, buvo kiti laikai. Mūsų kompanijoj buvo tik grietinė: ministeriūtės, daktariūtės, profesorės, inžinierės, aukštųjų karininkų dukterys. Žinai, karas visus išblaškė. Daug mano draugių išvežė, kitos į provinciją, net į kaimus

išsikėlė. Likau beveik viena. O dabar buvusio elito visiškai nebėra. Kas dabar direktoriai, referantai? — Studentai iš kaimų, kaip Untis — Tu gi žinai: nei balių, nei padorių vyrų dabar, nei draugių. O tu man patikai ir seniau: kukliai, bet visada elegantiškai apsirengusi, o tavo mama, pastebėjau, labai aristokratiška.

— Mama buvo rusų pulkininko duktė. Tik tėvas paprastas ir jo giminės...

— Nesvarbu, dukters išauklėjimui daugiau reikiama motina. Mano mama irgi ne iš kaimo, ir ne lietuvė

Suprask, vadinasi, kad pirma Lietuvoj studentija buvo tik ministerių, daktarų, profesorių, inžinierių, aukštųjų karininkų dukrėlės ir sūneliai — visi aristokratiškai išauklėti, nes jų motinos rusės, caro pulkininkų dukterys ar panašios.

...Tik va užėjo karas ir atėjo toki laikai — vokiečių okupacijos laikai — kada studentai tik kaimiečiai bernai, nebėra "padorios" kompanijos, nebėra "elito"...

Kas pažino Lietuvos gyvenimą anksčiau ir karo metu, tas tik gali pasakyti, kad visa tai yra "quatsch", neatsakingi plepalai, autorės įdėti ir neva lietuviškos studentės lūpas. Galų gale vis tiek "quatsch" — ar tai toji studentė, ar pati au-

torė taip kalbėtų. Nes kiekvienas Lietuvoje gyvenęs žino, kad Lietuvos studentija, atmetus žydus, buvo beveik išimtinai Lietuvos ūkininkų vaikai.

Šitas Lietuvos studentijos, o per ją ir Lietuvos inteligentijos pavaizdavimas labai jau primena Lietuvos gyvenimo "vaizdavimą" tūlame Mikonio Mikalausko parašytame "romane", vardu "Bala", kurį išleido Goebbelso kontroliuojama Leipzigo leidykla, tikslu diskredituoti visą nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.

Išpajiniojusi į tą publicistinę autorės čia visiškai užmiršo paprasčiausius vaizdavimo dėsnius. Galima sugalvoti visokias istorijas — juk apysakos nėra tikrų įvykių aprašymas — bet panašumo į tiesą reikalavimas visada pasilieka.

Autorė savo apsakymą laiko atžvilgiu įstatę į šio karo metą, į tą laiką, kada Lietuva buvo vokiečių užimta. Jei to laiko gyvenimas vaizduojamas, tai jis gali būti vaizduojamas tik toks, koks galėjo būti (ne būtinai konkrečiai įvykęs). Tačiau čia turime vaizdą, kokio nei negalėjo būti.

Iš apsakymo atrodo, kad karo metu iš Lietuvos kas tik norėjo, galėjo panašiai, kaip tai kos metu, važinėti į Vokietiją ar kitur studijuoti, šiaip sau "po užsienius" važinėti... Toks vaizdas visai netikras, negalimas.

Autorė aprašo studento lietuvių gyvenimą Vienoje:

"Pinigai atplaukia reguliariai iš storos tėvo piniginės: siuntiniai atvažiuoja motinos rūpesčiu per didelius miestus, per "gronyčias" iš po kiauro svirno stogo, iš atsiduodančios mėslių gryčios. Kaimiečiai geri, nuolankūs, gerbia "aukštus" gimines, "pačėdija" jiems geresnį kumpį, geriau išrūkusį lašinių, gražiau suspausto sviesto.

Nereikia net į paštą eiti: valdininkas atneša į namus bagažą, pinigų. Tik tai kelis pėnigius išmeti jiems už vargą. O tas visada malonu: duoti žemesniam tai, kas atlieka, ypač jeigu jis moka gražiai padėkoti". ir tt.

Na, argi ne "quatsch"? Įstatyk tą vaizdą į taikos metą — kodėl ne, galėjo ir taip būti, bet ir tai toks gyvenimas vargiai kada ar buvo bent viename iš šimto užsieniuose studijavusių lietuvių. Bet čia gi karo metas. Karo metu pinigai paštu be specialių ir lietuviams faktiškai neprieinamų vokiečių administracijos leidimų į Vokietiją visiškai nebuvo galima siųsti. Maisto siuntinius iš Lietuvos į Vokietiją buvo galima siųsti tik po du svarus vienu kartu.

Jeigu čia būtų paprastas reportažas, tai reikėtų pasakyti tiesiai — melas. Žiūrint į rašinį, kaip į sukurto meninį apsakymą, jį galima būtų palyginti, pavyzdžiui, su vaizdavimu Prancūzijos karaliaus dvaro gyvenimo, kuriame Liudvikas XIV į savo karūnavimo iškilmes važiuoja įsisėdęs į... 1949 metų laidos "Cadillac".

Šito nesiškaiymo su pačios autorės pasirinktomis vaizduoti aplinkybėmis yra ir kituose apsakymuose, bet šiame jie ryškiausi. Čia visur vyrauja tik visiškai nekontroliuota publicistika, tik nayvus stengimasis "pasivyti ir pralenkti" tokius "menininkus", kaip minėtas Mikalauskas-Mikonis ar Liūnė Janušytė 1940 metų "Šiuotoje". Samoningai ar nesamoningai tai daryta — tas ir lieka nesuprantama. Gal tai tik pasidavimas savotiškai "madai".

Mes nesiūlome neskaityti šio leidinio. Tik perspėjame ypač Lietuvos gyvenimo nepažįstantį skaitytoją, kad ne viską čia galima laikyti "tikru pinigų", lygiai realios, lygiai meninės tiesos atžvilgiu.

SENĖ BARBORA

(Atkelta iš 4-to pusl.)

apkabins, kaip gyvas apkabinėdavo. Et, ir pasenai, Barbor, o vis — — —

— Dieve susimilk, nesarmatyk, dziekonai. Aš gi nieko blogo negalvoju. Ale sakau, kad gyventi drauge neteko, tai pailsėt kartu norėtu. Tai jeigu nebūtų sunku, kleb... dziekonai, labai prašyčia — — —

— Nesunku, nesunku. Padarysiu, jeigu ne tu mane pirma palydėsi. Mat, abu vienmečiai esam, o katrą pirma Dievas pašauks, nežinia!

— Ai, ką čia kalbi, dziekonai, pats vis gi kunigas, ponas, prie lengvo darbo. Mokyti ilgiau gyvena.

— Buvai nemokyta, o gražesnė už... — Kas čia buvo mano do grožio... Jaunas vis jau kitaip atrodo.

— Oi, Barbor, nepažinojau anksčiau, gal ir seminarija būtų man atlikus — — —

— Kad ir juokdarys mūsų dziekonas! — — — Metinių dieną Barbara puošdavo iškilmingiausiai. Jeigu eidama su reikalu miestelin užsidėdavo tik baltą su spurgais skarelę, jeigu nedėdėdais bažnyčion pasirisdavo baltą priejuostę su trieliiais mezginiais, tai metinių dieną vilkdavo margą palaidinukę su raisteliais po kaklu ir ant rankovių galų, su plono meginio krūtine ir žaliu su raudonais kvietkeliais pakraščiu. Vilkdavo vilnonį (grynos vilnos!) sijoną, tamsiai raudoną ir skaisčiai spalvotą ataustu pakraščiu. Dėdavo kitą priejuostę, ne tą, kur kas šventadienis dėdėdavo. Aną motutė savo jau padėvėtą paliko, o šita, kaip ir kitus rūbus, pati išsilaudė — su Juozapeliu prie altoriaus eiti, nusteibint jaunamartės puošnumu... Neteko.

Tai gi dabar — metinėse — kai maldoj su Juozapeliu susitinka, turi gi būti graži. Labai prižiūri, vėdina, tik metuose kartą teviki, užteks ir pasikavot — — — Bažnyčioj nedaug žmonių esti, kaip ir visada šioji diena. Ale davatkos tuoj pastebi, kad Janionių Barbora yra. Šiaip gi ji šiojią dieną į bažnyčią nevaikšto. Kas gi darbus bendirbtų, kad visi baltas rankas susidėję tikrai poterių kalbėtų?

Pirmutinė pamato ilgą kaku Ieva, kuri pusbaliai ražanti varydama visą laiką dailos po bažnyčią: kas ateina, kas neatėina, kas ir kaip dažnai šventą išpažintį atlieka, ar ilgai spaviedojas ir tt. Ar gi maža yra ko stebėti? O ražančius ir taip apeina kelis kartus aplink — Juk jau senai Ieva davatkauja. Pastebi ir kitos, iš nabažnumo dažnai akis į altorių keldamos. Juk prie pat didžiojo altoriaus ji klūpo, o išsipuošus — — —

— Pone Dieve šventas, ar gi tinka taip išsidabinti prieš Dievo stalą? — šnibžda viena antrai davatkos.

— Ne del Dievo, del žmonių. Tuštybė, tuštybė — — —

— Tarytum prie vinčiavonės... Sarmatos neturi. Atbėgai va kasdieniu rūbėliu, purvinom kojom nuo darbo — da geriau Dievui patikai.

— Taigi, ar atsimeni, ir pernai prieš pat žolinę buvo... —

— žinau, žinau. Taigi, metinės užu kavalių. Vis dar tebesimeldžia, tebeprisimena, besarmatė — — —

— Apie Dievą mislyt, dangaus grožybų trokštų, o vis da bernas galvoj. Numirė ir nebėr! O kam gi taip ilgai vajojos, nesizienio?

— Taigi, ir aš atamenu. Maža tebebuva, gal keturiolikė, o jie jau vedžiojos — — —

Šnibždėjimas aplink per visą mišią liūloja. Reikia gi apžiūrėt, apkalbėt, paskui ir vėl visus metus jos čia nebus, ir vėl visi Barborą užmirš. Nutyla tikrai per pakylėjimą ir Komuniją. Po Komunijos vėl kumšėjimai ir š—š—š...

— Dėlto gražiai meldžias.

— Ir šv. Komunijos priejo.

— Ale jau šypsos... Kažin jau ką mato: Dievo Veidą ar...

— Kur tau! Jaunystė su bernu atamena... Barbara katruose metas laike šventų mišių, visą save užmiršta. Tarytum išstipsta, pranyksta pati ir visi jos vargai. Ji nežino tada, kaip melstis. Užmiršta visus maldos žodžius, kad gi Dievui, kaip gera ir kaip gražu — — —

Vėl ji dvidešimties metų, ir Juzelis tiekios pat. Ir staiga sugrįžta visi vakarėliai, visi žodeliai prie vartų. Pradžioj tai kas gi — tik vaikų žaidimas. Paskui piršliai bagočiai atvažiuoja, o Barborėlė — ne. Verkia barama visus metus, kol pasisako motinėlei. Gal būtų ir leidus motinėlei, bet kad tėvas nei į tą pusę. Pasagos jis neturėjo, o dar gi bagoto žento ieškojo; me-tai buvo nepaėję, gyvulių vienas-kitas išgašo. O Juozelis — kas gi, vaikas, ir jaunas, ir žemės nedaug, ir trobos tik pradėtos statyti. Jam ir pasagos reikia, o ir išėjus už jo — tik vargas.

Beliko tik išbučiuoti tėveliams rankas, kad tebejauna, kad nevarytų dar. O su Juzeliu slapčia susitarta vieną vakarėlį, niekam negirdint: dirbs, storosis, statys pats vienas, be pasogų, be skolinėjimų. Dirbs kaip dvylika jaučių, bet po kelių metelių bus visa sutvarkyta ir jauna Barborėlė įžengs į naujus namus, o į naujus namus ir tėvai — nebesispirs — išleis.

Ir buvo daug darbo, daug svajojimo ir laukimo, daug kovojimo su tėveliais ir su bagočiais piršliais, daug apkalbų ir barnių, bet daug ir

džiaugsmo, labai labai paslėpto, bet juo didesnio ir brangesnio.

Buvo drėgnas, šaltas ruduo. Tada išėjo motinėle. Išeidama pasišaukė Barbelę vieną ir atidavė mažoj skrynutei gražų geltoną pinigą. Kai už vyro eisianti, du gražius žiedelius miesto žydėlis galėsiąs nukalti. Šitą pinigėlį jai vienas jaunas ponas dovanojės už jos gražumą, dorumą ir paklusnumą. Geras buvęs ponaitis ir jos nenuskriaudęs, nors kiti ponai nusiskriaudavę jaunas baudžiauninkes. Ji slėpusi nuo vyro tą pinigą, nes būtų dar ką bloga pamanęs, o reikalui prisijėjęs būtų jau ir pardavęs. Dabar jai atiduodanti.

Rudenį pakavoj motinėle, o pavasarij... Kartą pervargo, peršilo Juozelis, atsigėrė šalto vandens, surėmė jam šoną diegliai ir Juozelio nebeliko. Ir nieko nebeliko: sugriuvo Barborėlės svajonės, sugriuvo viskas. Gražųjį pinigą pas dziekoną padėjo — pakastuvėms. Į vieną duobę žadėjo, šalia Juozelio.

Nebeilgai čia, nueis ir ji, susitiks — Barbora pakelia galvą. Bažnyčios jau tuščios esama, ir zokristijonas barškina raktais.

— Nu, gana, Barbora, kas gi čia dabar?

Ji greit atsistoja, lyg ir susigėsta ko, nusišypso ir greit iešina.

Vėl visi metai nelengvos kasdienybės, vėl visų užmiršta ir pati užsimiršusi.

Janionis buvo iš tų žmonių, kuriems laimė lemia, aitvaras neša, velnias padeda ar koks burtas saugo namus ir kiekvieną darbą lydi. Ir jis pats — Kazimieras Janionis — nežinojo, kodėl jam taip sekas ir kas jam padeda. Kiek žmonės ir jisai pats atsimena, visada buvo visko pilni namai, laukuos gražiausi galvijai, aruode geriausios grūdai, puode skaniausi viralai ir mėsos.

Prisimena, tiesa, Kazimieras ir kiek sunkesnių laikų. Ale tai buvo labai seniai — pačioj dar jaunystėj. Tėvas nebepagalys, mirė motina, išgašo keli gyvuliai, nepaderėjo. Pinigo nebuvo iš kur nutvert. Ieškojo tada jis pinigų, o rasti buvo nelengva. Jeigu ir atsitikdavo neplika, tai bauri ar apsilėidus, kad nei pažiūrėt. Kazimieras buvo išrinklaus būdo. Visiškai nepatinkamos negalėjo vesti ir tiek. Dar blogiau buvo su Barbora. Tai laikas jau buvo: dvidešimtį peržengus, už jį dar gi metais vyresnė, o nebuvo galima iškišt, nors tu pasiusk. Vadinėjo bagočiais, piršos. Išėjus būtų, karvė, ir namams lengviau nusikračius viena burna, ir švogerių būtų paskolinės arba darbu parėmės. Tada gi išsiūrių pusvalakinį susėdą ir nors ką tu jai nori daryk, už kito any — — — Riejos, tėvas varė, jis — brolis — ūdijo, ale motina ažuotė, taip ir liko. "Dievo ožkos tos moterys: maža kas patinka, eik už to, kur tėvas liepia, kur namams parankiau. Štai ir jam — Kazimierui — patiko čia tokia kriaučionkėlė iš miestelio. Maža ką patiko, o ženytis reikėjo kitą. Persigalėjo save ir apsiėnijo tokią, kokios reikėjo — nebejauną ale darbščią ir bagotą. Namai ant jos rankų ir ant jos tūkstančių kaip ant mielių pakilo. Žemės, teisybė, nepirpiko, ale aptaisė triobas, prasigyrveno gyvulių; įtrėšė žemę. Derlius — auksinis. Gyvuliai — kaip perlas!

(Pabaiga kitame numeryje)

Juokai keliauja aplink pasaulį

Ką jie veja

Teta Brigyta pirmą kartą nuėjo su giminaučiais į lenktynes. Žiūri — sustoję eilė vyrų ir laukia. Kai tik rungtynių vedėjas iššovė, visi ėmė bėgti, kiek tik galėdami.

Teta ir klausia giminaučius:

— Nejaugi tie vyrai rimtai mano pavyti kulką?

Jis viską žino!

Tėvai su mažu Juozuku išvažiavo į kaimą. Ten kartą išėjo pasivaikščioti į laukus. Mato — ganosi karvės. Vienos šviesios, beveik baltos, o kitos — tamsios.

Tėvas sako:

— Juozuk, ar matai tas, iš kurių tų pusryčių gauni?

— Matau, žinau! Tos, kur baltos, tai duoda pieną, o anos tamsios duoda kavą!

Žmogėdrų pasikalbėjimas

— Aš mačiau vakar tave su moterim. Kas ji tokia?

— Tai buvo ne moteris, tai buvo mano pietūs.

Didžiausia tinginystė

— Kas yra didžiausias tinginys?

— Tas, kas nori nuplukti, kad nereikėtų šukuotis.

Pasitikėjimas savimi

Šešių dešimčių penkerių metų sūnus aplankė savo tėvą, jau devynias dešimtis peržengusį. Tėvas, žinoma, ne puikiausiai atrodė, bet jautėsi gerai. Sūnus, kuris turėjo toliau išvažiuoti, atsisveikindamas pilnu susirūpinimo balsu sako: — Na, tėve, išvažiuoju. Tikiuosi, kad dar pasimatysim sveiki, gyvi...

— O kodėl gi ne? Tu gi dar visai neblogai atrodei!

THE MAY CO'S BASEMENT

Issimokėjimui Imantiems Saskaits bus Pasiųstos Kovo 1 d.

Darbo rūbų bustinė

VYRAMS SANFORIZUOTI* MELYNO CHAMBRAY

Darbo marškiniai

1.69

Šie tvirti, geros konstrukcijos Mėlyno Chambray darbiniai marškiniai yra sanforizuoti* visiškai pritaikyti jausi dėvėjimui... net po daugybės skalbimų. Sukirpti ekstra pilnai priediniam patogumui. Dydis 14½ iki 17.

*Sanforizuotos darbo kelnės

Sanforizuotos pilkos viršutinės darbo kelnės, pasitos iš tvirtos storos rusišs medžiagos... jos ilgai dėvisis ir patogiai pritiks... su stiprintais kišenais nešiojimui savo darbo įrankių su savim. Gaunamos dydžių 20 iki 42.

2.98

Vyrams ir Vaikams

"5 Brother"... Storos Rusies

Corduroy kelnės

Unijos Darbo
Mieros 30 iki 42

5.69

Taip, taip... jos tinka visokiam dėvėjimui ir gražiai išrodo, taipgi; jos ilgai laikys, pilno sukirpimo tvirtos kelnės. Jos gaunamos paprastu prysakiu, tvirtais kišenais ir atlenktom apačiom. Pasirinkimui tvirtų spalvų tamsiai mėlynų arba tamsiai rudų.

Paštu ir Telefonu Užsakymai Pildomi—Šaukit CHERRY 3000

Basement Men's Work Clothing Department

(*Nesutrauks Daugiau kaip 1%)

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

(Žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dyka).

MIRĘ 19,600 IŠEIVIŲ LIETUVIŲ

Su šiame numeryje paduodamais mirusių lietuvių vardais, iki šiol skelbiamų mirusiųjų skaičius pasiekė jau 19,600, nuo vasario mėn. 1937 metų, kada DIRVOJE pradėta mirusių lietuvių vardai žymėti.

MARKUNAS Jonas J., 24 m., žuvęs Burmoj vas. 2, 1945, parvežtas palaidoti į Detroit, Mich.

BUSWINK Ona (Kebblaitūtė), 37 m., mirė sausio 21, Detroit, Mich.

SKURAUŠKAS Juozas, pusamžis, mirė sausio 4, Chicagoj. (Šiaulių aps. Linkuvos par. Girbutų k.)

JOŠKIS Vincas, 78 metų, mirė gruodžio 19, Spring Valley, Ill. (Raseinių m.)

STEPONAITIS Juozas, 72 m., mirė gruod. 22, Spring Valley, Ill. (Raseinių ap.)

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rankandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1773.

SEND, Inc.

304 West 63rd Street
CHICAGO 21, ILL.
Tel. ENGLEWOOD 5028

SEND PRIMA

MAISTO SIUNTINIŲ UŽSAKY-
MUS I VISAS VOKIETIJOS IR
AUSTRIJOS ZONAS ANGLIJĄ,
PRANCŪZIJĄ, ITALIJĄ, OLAN-
DIJĄ, BELGIJĄ, ŠVEICARIJĄ,
LENKIJĄ, ČEKOSLOVAKIJĄ,
JUGOSLAVIJĄ.

Maisto siuntiniai APDRAUSTI
draudimo draudimo draudimo
GARANTUOJAMAS. Nesudrąs-
tęs, neperdeiktas, neperduo-
damas, neperduodamas. Pa-
kelti, dūgti, sunaikinti, pa-
keičiami kiti.

PRISTATYMO LAIKAS: 8-21
DIENOS! I VISUS KRASTUS!
Geriausi eksportiniai produktai.
Pristatymas vykdomas iš sandė-
lių Europoje.

Suinteresuoti, kurie nori gauti
kai mok. priemonę, tiksliai auto-
matizavę gavėjo adresą ir užsako-
mą siuntinių tipų numerus.
Galima užsakyti kelių pakelių
tam pačiam gavėjui.

No. 1 2 sv. taukų, kiaušinių,
2 sv. bekonų,
2 sv. salami, desos,
\$8.00 2 sv. kumpo, paukštienos,
1 sv. pieno, miltelių

No. 2 2 sv. bekonų,
2 sv. kumpo, paukštienos,
\$6.00 2 sv. pištų, Afrik. apels.
marmelado,
1 sv. cukraus,
1 sv. kavos, pupelių,
1 sv. šokolado, blocks

No. 3 2 sv. kiaušinių, taukų,
2 sv. bekonų,
50 2 sv. cukraus,
2 sv. kavos, rieš. suris,
1 sv. kavos, pupelių.

No. 4 2 sv. kiaušinių, taukų,
\$2.95 2 sv. bekonų,
9 SV. KAVOS, Pupelių

No. 5 2 sv. kiaušinių, taukų,
\$4.98 2 sv. bekonų,
9 SV. KAVOS, Pupelių

No. 6 1.5 sv. cukraus,
\$4.00 1.5 sv. kavos, pupelių

No. 7 200 Chesterfield cigarai
\$2.00 (išskiriant Vok. ir Italijos)

No. 8 16 sv. sūdytų, sūkių, storių,
\$5.95 nele. (tik 1 Vokietijoje)

No. 9 10 sv. kvietinių, miltų,
\$2.85 4 unc. kepimo, miltelių

EXTRA RIEBALŲ 6 SV. 200
2 sv. kumpo, sviesto,
No. 10 2 sv. bekonų,
\$7.95 2 sv. kiaušinių, taukų,
1 sv. šokolado, blocks,
1 sv. cukraus,
1 sv. kavos, pupelių

Čia nurodytos kainos išskyrus
transportavimo, draudimo ir kitus
išlaidas.

Askaro, turintis su draudimo
komitetas, ir jo pareigūnai
nemokamai dėl dėsnių ir įstatymų
Nedelsdami siųsdien pasakytą
savo gimtinę, draugams, su-
rašyti.

LENKAITIS Adomas, 80 me-
tų, mirė gruod. 25, Spring
Valley, Ill. (Marijampolės ap.)

PETRUSKIENĖ Agota, 55 m.,
mirė gruod. m., Spring Val-
ley, Ill.

ZILINSKAS Vincas, mirė gruod-
žio m., Brooklyn, N. Y.

RAINIS Jonas J., mirė gruod.
25, Brooklyn, N. Y.

RUGINSKAS Juozas, mirė 6
sausio, Ansonia, Conn.

NORVAISAITĖ Elzbieta, seno
amž., mirė sausio 5, Chica-
goj. (Telšių ap. Varnių par.
Vasakių k.) Amerikoj išgy-
veno 48 metus.

LAZAITIENĖ Barbora (Viz-
girdaitė), pusamžė, mirė 6
sausio, Chicagoj. (Telšių ap.
Luokės p.) Amerikoj išgy-
veno 35 metus.

NEVARDAUSKIENĖ Ona, 44
metų, mirė gruod. 15, Wau-
kegan, Ill.

VITKUS Martinas, 63 m., mi-
rė sausio m., Kenosha, Wis.

RADAVICIENĖ Liudvika, pus-
amžė, mirė sausio 6, Chica-
goj. (Raseinių ap. Girdiškės
par.) Amerikoj išgyveno 40
metų.

SEKRECKIENĖ Ona (Nekšai-
tė), pusamžė, mirė sausio 9,
Chicagoj. (Tauragės apskr.
Gaurės par.) Amerikoj išgy-
veno 50 metų.

JOKŠAS Vilius, 21 metų, mi-
rė gruodžio 22, Pamour, Ont.
Kanadoj. (Kretingos ap. Al-
šėnų k.)

VAICKIENĖ Patricija, 64 m.,
mirė sausio 6, Detroit, Mich.

BAKANAUSKAS Vladas, 60
m., mirė gruod. 31, Toronto,
Kanadoj. (Balnių v. Var-
gulių k.) Kanadoj išgyveno
37 metus.

PETKIENĖ Ona, 56 m., mirė
gruodžio 20, Dayton, Ohio.

GRINIS Vladas T., 64 metų,
mirė sausio 15, Chicagoje.
(Panevėžio ap. Ramygalos
par. Grinionių k.) Amerikoj
išgyveno 44 metus.

KANCEVICIENĖ Morta (Skio-
tytė), pusamžė, mirė sausio
17, Chicagoj. (Šiaulių apskr.
Tryškių par. Sukončių km.)
Amerikoj išgyveno 39 me-
tus.

MASTAKIENĖ Ieva, 59 metų,
mirė sausio 11, Bronx, N. Y.

SINKEVICIENĖ Marė, 51 m.,
mirė sausio 11, Brooklyn,
N. Y.

KAZLAUSKAS Mykolas, mirė
gruodžio m., Lewiston - Au-
burn, Me

VEZALIS Boleslavas, 59 metų,
mirė sausio 15, Brooklyn,
N. Y.

DARGIS Teofilus, mirė gruod-
žio 25, Pittsburgh, Pa. (Iš
Varnių par.)

PUKINIENĖ Karolina, 65 m.,
mirė gruod. 20, Pittsburgh,
Pa. (Kauno rėd.)

GELUŠIS Kazys, 54 m., mirė
gruodžio m., Pittsburgh, Pa.

STAKIONIS Jurgis, 56 metų,
mirė lapkričio 24, Aberdeen,
Wash.

GELCHUS Juozas, 68 m., mi-
rė gruod. 14, Freehold, N. J.

JASMANTIENĖ Veronika, 57
m., mirė gruod. 11, Seattle,
Wash. (Kauno rėd.)

KVASNAUSKIENĖ Margare-
ta, 66 metų, mirė sausio 5,
Woodhaven, N. Y.

VILKELIS Pranas, 69 metų,
mirė gruodžio 25, Kenosha,
Wis. (Amerikoj išgyveno 59
metus.

KRENCIENĖ Ona (Mačiuliū-
tė), 71 m., mirė sausio 6 d.,
Kenosha, Wis. Amerikoj iš-
gyveno 43 metus.

ZIMAITIS Stasys, 46 m., mi-
rė sausio 7, Brooklyn, N. Y.

RETIKEVICIENĖ Ona, 71 m.,
mirė sausio 18, Brooklyn,
N. Y.

BUCINSKAS Kazys, mirė sau-
sio 15, Binghamton, N. Y.

WEBERIS Jonas, 64 m., mirė
sausio 12, Easton, Pa.

Kravčenko byla

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Bet aišku, kad reikalas eina
ne dėl tų dviejų milijonų. Jis
nori parodyti, kad rusų tauta
tai ne tas pats, kas bolševikai.

— As esu rusas ir kaip toks
smerkiu sovietų imperijalisti-
nius siekimus Europoje ir trok-
štu, kad rusų tauta išsilaisvin-
tų iš Stalino jungo, — pareiš-
kė Kravčenko atvykęs į Pary-
žių. — Aš kovojau prieš komu-
nizmą, bet tai nereiškia, kad
aklai žiūriu į kapitalizmą. Ta-
čiau aš pirmiausia žiūriu į
žmonių laisvę ir norėčiau pa-
klausti, ar man būtų leidę Mas-
kvoje taip laisvai kalbėti?

Dienų naktį saugojamas
Kravčenko apsisotų viena-

me geriausių Paryžiaus vieš-
bučių, bet prie jo prieti tegali
tik patys patikimiausi žmonės.

Aišku, komunistai norėtų "nu-
dėti" žmogų, kuris išdriso taip
atvirai parašyti ir pasakyti
tiek daug teisybės apie Stalino
"rojų". Jis nuolat saugojama
mas kelių slaptų policijos val-
dininkų. Į teismo salę patekti
galima tik specialiais leidimais.

Salė paruošta dideliame proce-
sui ir valdžiai kainavo nema-
žus pinigų. Procesą seka nuo-
lat 300 iš viso pasaulio suplau-
kusios žurnalistų. Kiekvienas
žodis užrašomas ir perduoda-
mas per radiją.

"Liudininkai" atvyko ir iš
Rusijos. Įdomu, kad liudinin-
kų tarpe yra ir Kravčenko pir-

moji žmona, kuri turi "liudy-
ti" jog Kravčenko yra "pami-
šėlis".

Visus liudininkus išsėdė
Sovietų Sąjungos ambasada
Paryžiuje, nors oficialiai neva-
patys prancūzai komunistai su-
sirašinėjo su jais... Kravčen-
ko iš savo pusės išsėdė apie
20 rusų liudininkų, kurie da-
bar gyvena DP stovyklose Vo-

kietijoje, jų tarpe kai kurie
taip Stalino "rojuje" nukun-
kinti, kad reikia į salę įnešti
neštuvuose...

Dviejų pasaulių kova
Aišku, kad Kravčenko byla
su komunistais nėra asmeninė
kova. Tai laisvojo ir demo-
kratiškojo pasaulio kova su
bolševikais ir viso pasaulio ko-

munistais. Prancūzų valdžia
šioje byloje oficialiai laikosi
neutralumo, kai tuo tarpu laik-
raščiai aiškiai palaiko tai vie-
ną, tai kitą pusę. Didelių sen-
sacijų nereikėtų laukti. Krav-
čenko jau viską pasakė apie
baisų Stalino "rojų". Lais-
vasis pasaulis puikiai žino,

ypač kas nori žinoti. Bet byla
sekama su dideliu susidomėji-
mu. Komunistai sumobilizavo
geriausias jėgas ir nevengia
šantažų bei kitų negarbingų
priemonių. Už jų visa Stali-
no galybė. Kravčenko oficia-
liai kovoja vienas, bet ji pa-
laiko visas laisvasis pasaulis.

Kravčenko tikisi, kad byla su-
kompromituos visus jo šmeiži-
kus. Jis vieno tenori: savo ko-

va parodyti, kad nori laisvės
ir laimės savo tautai. Anot
Kravčenko, to paties "šlekia"
ir dabartiniai Rusijos valdovai,
bet tik su tuo skirtumu, kad
komunistai laisvę tautos duo-
da tada, kada tautos jau yra
iššadytos...

Kažin ar laisvasis ir demo-
kратиškasis pasaulis įvertins
tinkamai V. Kravčenko kovą?
Velnias ne visada kovoje pra-
laimi...

Z. U.

•SVAJONĖS APIE DAN-
GŲ IR ŽEMĖ — B. Ke-
tarausko surinkti pasako-
jimai apie žemę, mėnulį,
saulę, žvaigždes, plane-
tas, kometas ir tt. 76 p.
Kaina 50c

Ohio Public Utilities Komisijos
KETVIRTAS PAPILDOMAS

NEPAPRASTAS PAREIDYMAS

Leidžia kai kuriuos papildomus
GASO ŠILDYMO ĮRENGIMUS

The Public Utilities Commission of Ohio, savo laišku iš Sau-
sio 25, 1949, išleido Papildomą Nepaprastą Parėdymą, galio-
jantį tuoj pat, kas liečia natūralio gaso naudojimą priedi-
niams patalpų apšildymams.

Tos Komisijos įvykusiame posėdyje Sausio 18, 1949 metais,
The East Ohio Gas Company patiekė savo pačius vėliausius
apskaiciavimus savo turimų gaso ištekių 1949-1950 šildymo
sezonui. Kompanija pareiškė, kad ji pasitiki turėti pakan-
kamai gaso aptarnauti, visoje savo sistemoje, dar 30,000
daugiau gasinų patalpų apšildymo įrengimų businiai 1949-
1950 metų žiemai.

Dabar, sulg Komisijos vėliausio parėdymo, East Ohio ga-
vo sutikimą tiekti natūralų gasą priediniams gaso kurinimo
įrengimams tikrai iki sekančių ribų:

Nemažiau 95% viso skaičiaus leidžiamų įdėti apšil-
dymo įrengimų, arba 28,500, turi būti padaryta gy-
venamuose pastatuose. Nedaugiau kaip 5%, arba
1,500 įrengimų, gali būti paskirta panaudojimui ko-
mercinuose pastatuose.

REZIDENCIJŲ APSILDYMAS

Pri tolimesniam pranešimui, įdėjimas gasu šildomų
įrengimų bus leidžiama tik naujuose rezidenciniuose
pastatuose.

Esančios rezidencijos, iki šiolei apšildomos kitokių
kuru, gali pasikeisti į gasinį tokiais kiekiais, kad iš-
eity po vieną pakeitimą kiekvienam įvedimui gaso į
naują gyvenamą pastatą.

KOMERCINIS APSILDYMAS

Gasu šildomų įrengimų įvedimas bus leidžiamas ir
į naujus komercinius pastatus, tačiau bus apsiribota

tų leidimų davimas iš viso tikrai 750 paskirų vietų
įrengimams.

Esanti komerciniai pastatai, dabar apšildomi kito-
gali pasikeisti į gasinį šildymą, tačiau bendras visų
tokių pakeitimų skaičius patvarkymu apribojamas
tik iki 750.

KADA IR KAIP PADARYTI APLIKACIJĄ

Kostumeriai kurie jau yra padarę savo aplikaciją nuo Birže-
lio 1, 1948, nereikalaujami iš naujo paduoti prašymą.
Kostumeriai kuriems reikalinga gauti gasas į naujus gyve-
namus pastatus privalo asmeniškai kreipti į šios Kompanijos
ofisą.

Kostumeriai norintieji gauti gaso šilumą į namus dabar šil-
domus kitokiu kuru gali kreiptis arba asmeniškai arba paštu,
naudojant apačioje telpantią formą. Tačiau, tie, kurie nori
prašyti gaso šilumos įvedimo pasiremdami sveikatos atžvil-
giu, privalo kreiptis į Kompanijos ofisą asmeniškai arba per
savo atstovą.

Visi komerciniai kostumeriai, norintieji gauti užtvirtinimą
gaso šilumos įvedimui ar tai naujiems ar tai esantiems pasta-
tams privalo kreiptis asmeniškai į Kompanijos ofisą.

KITOKS GASO NAUDOJIMAS NELIECIAMAS

Šis Komisijos patvarkymas liečia tikrai naudojimą natūralio
gaso pastatų apšildymui. Jis neliečia gaso naudojimo kito-
kiems reikalingams, kaip tai virimui, vandens šildymui arba šal-
dytuvams.

ISPĖJIMAS

Panaudojimas gaso šildymui, vietoje kitokio kuro, be Kompa-
nijos sutikimo, yra prasižengimas virš minėtos Komisijos
patvarkymui. Tas patvarkymas uždraudžia kompanijai teik-
ti gasą tokiam nepatvirtintam naudojimui.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

To THE EAST OHIO GAS COMPANY

Aplikacija Gavimui Leidimo Pakeisti kitokį Kurą į Gasą Namų Apšildymui

(Išspausdinti; ne raštu rašyti)

Aplikanto vardas		DATA	
Numeris ir gatvė		Numeris ir gatvė	
(Miestas ar Priemiestis)		Miestas ar Priemiestis	
KIND OF BUILDING (Pažymėti čia)		Aplikanto Parašas	
SINGLE RESIDENCE ☐			
OTHER ☐			
Jeigu kitoks, pažymėkite koks			

Jeigu gasas reikalinga įvesti į gyvenamą namą kitą, negu kairėje
pažymėta, paduokit adresą, kur tas įrengimas bus įdėtas.

CLEVELANDO IR APYLINKĖS ŽINIOS

DIRVA—6820 Superior Avenue. ENdicott 4486—Atdara vakarais

Vasario 19 Nepriklausomybės Diena
Lietuvių Salėje

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą plačiu mastu, apimant visą Clevelando lietuvių visuomenę, vietinis A. L. Tarybos skyrius rengti nesirijo. Girdėti, kad yra rengiamas paminėjimas vien tik šv. Jurgio parapijos ribose, tos parapijos salėje. Tame rengime dalyvauti ne parapijinio organizacijų nekvieta ir apie tai nieko net nepraneša.

Vietos LVS 1 skyrius todėl imasi iniciatyvos surengti nepriklausomybės šventės paminėjimą ir Lietuvių Salėje, kuria dabar jau bus galima naudotis lietuvių visuomeniškiems reikalingams.

Numatyta, kad tas paminėjimas įvyks šeštadienį, vasario 19 dieną. Tai bus drauge ir pirmą kartą lietuviams susietai savo salėje į kultūrinį rengimą.

Plačiau apie parengimą bus pranešta vėliau.

40 METŲ LIETUVIŲ
BANKUI

Clevelando lietuvių bankas, The Superior Savings & Loan dabar vadinamas The Superior Savings and Loan Association, šiais metais švenčia 40 metų savo veikimo jubiliejų.

Sausio 20 d. įvyko banko dalininkų susirinkimas, kuriame turėjo būti direktorių rinkimas. Perrinkimas lietuvių direktorius: dr. J. T. Vitkus, kuris yra valdybos pirmininkas, J. T. DeRichter, Chas. O'Bell ir J. Urbšaitis. Visi keturi buvo vėl išrinkti.

KAS UŽRAŠĖ DIRVĄ
PETRAČIUI?

Prieš kiek laiko vienas vyriškas užrašė DIRVĄ Joe Petračiui. Adreso negalėjo pasakyti ir gerai nežinojo net miesto, kuriame tas Petraitis gyvena. Spėjo, kad gal Youngstown, Ohio, bet, sako, jo adresas čia pas jus turi būti.

Pats savo pavardės ir adreso taip pat nepasakė.

Joe Petračio adreso, pasirodo, DIRVOJE nėra ir nežinojo kur užsakyti DIRVĄ siųsti.

Užsakiusį asmenį prašom atsiliepti.

PERDAUG DEMOKRATŲ
IMA ALGAS

Cuyahoga apskrityje Demokratų partija per daug išsivyravo, išsilaikydama valdžioje arti 20 metų. The Citizens League pradėjo tyrinėti tos valdybos raštines ir jose rado priegrusta daug dykaduonių tarnautojų, kurių visas darbas yra tik dirbti laike rinkimų už jų pačių savo viršininkų išrinkimą.

Citizens League nori sumažinti apskrities gyventojams taksus, taigi pradėjo tyrinėti visus apskrities ofisus patikrinimui, ar juose reikalingi tie visi šilts vietos turinti tarnautojai.

REIKALINGAS BUTAS
iš 3-4 kambarių,
beveik šeimai.
Pranešti "Dirvos" redakcijai
arba skambinti ON 1290.

Nori pagražinti savo
namus? Šauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas
musų specialybė.

Kambarių Popieravimas
Namų Maliavojimas

16908 Endora Road
Telefonas:
KEnmore 8794.
Cleveland, Ohio

Telefonai:
CE 0019
MA 3359

Dorom naujas
AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES

Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland

DOSNŲ AUKOTOJAI

Zigmantas ir Ona Vasil, 14004 Ardenall Ave., apsilankę DIRVOJE atnaujinti prenumeratos, ta proga paaukojo 10 dolerių paremti DIRVOS siuntinėjimui į kitus kraštus, ir išsiuntė už 10 dolerių du siuntinius dviem pažįstamų Amerikoje neturintiems tremtiniams. Tremtinių vardų nuosirdžiai jiems dėkojame.

DAR KELI ŽODŽIAI

Pereitame numeryje buvo paminėta apie baigusią aukštąjį mokslo lietuvaite Anne Lait Lodge. Ji yra dukterė Dr. F. Matulaičių-Lait, gyvenančių Clevelande. Jos tėvai abu yra medicalkės profesijos žmonės.

Anne Lait Lodge yra žmona Evan A. Lodge, Angliškos kalbos viršininko Junior ir Senior High mokyklose Clevelande. Anne Lait baigė East High mokyklą pirmąjį mokymą, o Western Reserve Universitete siekdama Bachelor of Science laipsnio savo darbais taip atitiekė, kad jai buvo suteikta galimybė stoti į Case Institute of Technology, kurį dabar baigė su Master of Science laipsniu chemijos srityje. Ji buvo tik viena moteriška baigusi tą mokslo Case Institute, kurį kartu su ja baigė 185 vyrai.

RKO KEITH'S 105TH
THEATRE

Šiame teatre matysite šias idomias filmas:
Vas. 2 iki 8: "Man From Colorado".
Vas. 9 iki 15: "Every Girl Should Be Married".

HIPPODROME

THAT WONDERFUL URGE

Smagi komedija, kurioje vadovaujamąs roles vaidina praeisjęs aktorius Tyrone Power ir Gene Tierney. Twentieth-Century Fox's "That Wonderful Urge", bus pradėta rodyti trečiadienį, vasario 9, Hippodrome Theatre.

Tyrone Power vaidina jauną laikraščio reporterį, kuriam pavadama parinkti žinių apie žinomą turtuolę panelę. Tarp jų po įvairių prietikių užsimezga meilės ryšiai. Gene Tierney pirmą kartą vaidina komedijoje, ir dalykas dedasi garsioje Sun Valley ir New Yorke. Prie jų vaidina keli kiti geri artistai.

Venetian Blinds

Norit pagražinti savo
namų langus naujais
VENETIAN BLINDS
ir WINDOW SHADES?
šaukite:

J. PEČIULIS

Telefonas: IV 3348
19206 Kildeer Ave.
Cleveland, Ohio

PAKLAUSIMAS INFORMACIJOS
ALMANACH REDAKCIJAI

P. J. Žiūrys pastebėjęs, kad New Yorke išleistame Almanache "Information Please" yra visai nutylėtos informacijos apie Pabaltijos kraštus, bet apie jų kraštų pasiuntinybes yra parašyta, kad jos uždarytos, o patys Pabaltijos kraštai įskaityti į USSR, parašė laišką almanacho redaktoriui, klausdamas:

1. Iš kokių šaltinių jie paėmė informacijas, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiuntinybės uždarytos?
2. Kodėl paskutinėse dviejose laiškuose nebėra jokių detalesnių informacijų apie tuos kraštus?
3. Kodėl rodyklėje tie kraštai įskaityti į Sovietų Sąjungą? Ar redakcija duoda sovietiniais už pripažinimą anksčiau, negu US Valstybės Departamentas arba kiti demokratiški kraštai?

NAUJA FILMA NORWOOD
BRANCH LIBRARY

Norwood Branch Library, 6405 Superior Ave., ketvirtadienio vakare, vasario 10 d., pradeda naują mėnesinę seriją filmų seimoms. Šioje serijoje bus filmos "Wings to Mexico and Guatemala", "Canine Eyes for the Blind", "Daredevils on Ice" ir "Three Little Bruins Make Mischief".

Filmos rodomos nemokamai. Vaikai irgi leidžiami drauge su tėvais. Programos pradžia 7:30.

ŽIEMA ŠIMET Clevelande pasirodė tiksliai sausio 28 d. — tą vakarą atšalo ir pirmą kartą prisnigo.

SUNKIAI SUSIRGO
ROŽĖ ZALOGIENĖ

Antanas Zaloga, 13709 Rumby Rd., šį sekmadienį grįžęs iš prezidento Smetonos paminėjimo rado namuose nelaimę. Jo žmona Rožė Zalogienė sunkiai susirgo — tapo stipriai paraližuota. Ji ir anksčiau sirgėdėjusi, bet dabar liga suėmė ypatingai stipriai.

Skaitytojui A. Zalagai DIRVA reiškia gilią užuojautą ir linki greičiau susilaukti vėl sveikatos namuose.

Lankytės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piliečių Klube penktadienio vakarais gausite skanių bulvinių blynų, šviežios žuvies, prie visokių išsigėrimų. Klubo nariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

Dabar jau laikas nariams ir įsigyti naujas 1949 metų korteles. 6835 Superior ave.

JOE LUOBIKIS

DIRBA NAUJUS RAKANDUS

pagal užsakymą,
senus ir sulūžusius
perdirba ir atnaujiną.

Turi 35 metų patirtimą!

3225 E. 140th STREET

Tel. SK. 6861. (6)

JONAS G.
POLTER

Lietuviai

Namų Maliavotojas
Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas
reikale jūsų namo
pagražinimo suteikiama
nemokamai.

495 East 123rd St.
Telefonas: POTOmac 6899

Lithuanian Digest

6820 SUPERIOR AVE.

CLEVELAND 3, OHIO

PHONE: ENdicott 4486

SOVIETS ATTACK DISPLACED BALTS

IN Soviet Russia. Today (Washington, D.C.), appeared an article entitled "On the Baltic Countries and D.P.s," written by Theodore Bayer, allegedly in answer to some questions put by a correspondent of that magazine.

In that article we note the following assertions, among others:

Latvia, Lithuania and Estonia were a part of Russia before 1917. The German armies overran the Baltic countries when the Soviet state could not defend them. The people of these Baltic countries desired unity with the Russian Soviet Republic and fought for it. The Allies, primarily Britain and France, requested the continuance of the German occupation and helped to smash the newly created Soviets in the Baltic States. The American Government even... after the Soviet Revolution... considered Lithuania, Latvia and Estonia part of the Soviet Republic.

The Soviet Union never "recaptured" these countries. Those countries joined the Soviet Union at the first opportunity... to shake off the petty dictatorships that were set up by the Nazi power to rule over them. In 1939 the mutual assistance pact... protected them from being swallowed up by the Nazi power completely.

The red Army together with the people of these Republics fought and defeated the German invaders and reestablished the Baltic Soviet Republics as part of the Soviet Union.

The overwhelming majority of the displaced persons from the Baltics have indicated their desire to return to their native countries. Citizens of the Baltic Soviet Republics have protested that their relatives are held in DP camps against their will. These camps are mainly in the charge of British authorities, who have put many difficulties in the way of repatriation, etc.

Included in the article are also hackneyed samples of Bolshevik propaganda about allegedly free elections in the Baltic States, the so called "request" of Lithuania, Latvia and Estonia to join the Soviet Union, etc. In some cases the author attempts to base his argument on quotations from the words of American statesmen.

This article is typical of Soviet prevarication. Almost every sentence contains a distortion of the truth and of facts; the article as a whole constitutes an outrageous and clumsy lie.

We wish to make the following observations with reference to this article:

1. Lithuania was independent for five centuries before falling a victim to Russian tsarist aggression at the end of the eighteenth century, owing to the unholy Russian-German conspiracy of that time... just as the Baltic States fell victim to Soviet aggression in 1940 because of a similar Nazi-Soviet conspiracy.

2. It is true that the Soviet State could not defend the Baltic States just as it could not defend them in the face of German attack in 1941. What the Soviets were incapable of doing after 1917, the Baltic states did without their help; they themselves got rid of the German occupants. As a result of hard fighting for their independence, against both the Russians and the Germans, the Baltic peoples became the true masters of their countries. The case is very different when Soviet help is involved: nations and states are then "liberated", not only from the enemy, but from their independence and their freedom as well.

3. The Baltic peoples had no desire to come under the rule of Moscow, no more than has any free nation anywhere, not even the Slavic and Communist Yugoslavia of Tito. Baltic-Soviet "unity" was and is a dictated and imposed "unity" of the Hitler-Hacha type. The Baltic countries did not "fight for unity" with the Russian Soviet Republic, any more than the conquered Czechs or Norwegians fought for Nazi Germany. If some Lithuanian deportees slaves in Siberia were forced into a Russian uniform, the number of such Lithuanians was far less proportionately than that of Russians under General Vlasov on the Nazi side.

4. The sympathy for, and support of, Lithuania shown by the British and French in her struggle against the Soviet hordes was genuine. Those countries never stooped to the "liberation" methods used by the Soviets in countries now behind the Iron Curtain.

5. The American Government could not and did not consider the Baltic States as being part of the Soviet Republic "after the Soviet Revolution" for the simple reason that the United States recognized the Soviet Union only as late as 1934, that is, a dozen years after the recognition of the Baltic States by the United States. As to the words of American statesmen cited in this connection, we would refer our readers to quotations contained in the article "Outline of Lithuanian-American Relations," in our Bulletin No 7 (19) of July 28, 1942.

6. We have frequently commented, in previous issues of this Bulletin, on the alleged desire of the Baltic States to "join" the USSR and have proved this claim to be an outright falsehood. No nation outside the borders of Soviet Russia ever joined the Soviet Union voluntarily. No power ever set up a puppet government in Lithuania except the Soviets, who used this means, not in order to help the Lithuanian people rid themselves of any so-called "dictatorship," but in order to impose on them the bloodiest rule the world has ever known. At the present time, the Baltic States have been "swallowed," not by "the Nazi power," but, on Moscow's orders, by the aggressive and imperialistic "glorious Red Army."

7. No "overwhelming majority" of the Baltic displaced persons in Western Europe ever indicated a desire to return to their Soviet occupied homelands. If the displaced Baltics had ever expressed a desire to be repatriated, nobody would have stopped them. UNRRA actually encouraged, not discouraged, the repatriation of D.P.s. It is not only the displaced Baltics who do not want to return; even Russian citizens themselves desert their Communist-

ruled homeland by the thousands, determined never to return to Russia as it exists today. Far from protesting that their relatives in the DP camps of Western Europe are held there against their will, citizens of the so-called "Baltic Soviet Republics" take every possible opportunity to urge that their refugee friends and relatives remain in exile rather than return to the Soviet-occupied Baltic States. There have been cases in which displaced Baltics have received letters from their friends or family in the Homeland, urging their return, which invariably had been extorted and, in some instances, even paid for with money by the Russian NKVD.

We quote from an article in regard to Soviet prevarication:

"The Soviet Government was erected and is maintained by a vast system of lying..."

One form of the lie is in the initials U.S.S.R. They stand for Union of Socialist Soviet Republics. But Soviet Russia isn't a Union. It isn't Socialist and it isn't a Republic.

A union maintained by coercion is no real union. Socialism in one essential respect... the refusal to resort to violence... contradicts Communism. As for Russia's being a Republic, it's like saying that Ivan the Terrible was the people's choice... (Rev. J. M. Gillis, C.S.P., the Tablet, Brooklyn, N. Y., Oct. 23, '48).

The Balti-Soviet
Citizens?

According to information communicated to us by the "Union for Defense of Oppressed Peoples," General Koenig, our military governor in Germany, has published an order according to which the Baltic refugees (Lithuanians, Estonians, Latvians) in the French Zone of occupation, are to be considered, from the juridical point of view, as being Soviet citizens.

Deeply anti-Communist and pro-

fondly patriotic, the interested parties have raised the most vehement protests against this authoritative act which imposes on them a citizenship which they do not want. They show themselves to be painfully surprised that the French, who have themselves cruelly suffered from a foreign occupation, are helping to impose slavery under a hostile power on small, defenseless nations.

As for France, will she betray her ideal and her principles, seeing that she always posed as the protector of oppressed peoples?

Looking from the practical point of view, the French decision appears deplorable and detrimental to the interests of our country. Indeed, we are inviting foreign refugees to settle in our land. Now, the Baltics are at present hesitating to respond to our appeal, because they are afraid, in case we should break with the USSR, of being treated as Soviet citizens.

(Translated from Paroles Françaises July 23, 1948)

It may be added here that the order issued by General Koenig, referred to above, has since been revoked.

BRAKE SERVICE
WHEEL ALIGNING
ON ALL CARS
By Experts Who Really Know How!
TIME PAYMENTS
YEAGER
RAYBESTOS
6615 CARNegie AVE.
Phone ENdicott 9182
SPECIALISTS SINCE 1920

KAS platina Dirvą — tas
platina apsvietą.

Pilnai padengta apdauoda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikėlių, už nupigintą kainą.

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEFONAS: MAn 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaissau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Wilkelis Funeral Home

PILNAS LAIDOTUVIŲ
PATARNAVIMAS

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

Jakubs Funeral Home

(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktore)

REIKALĖ VEŽIMAI LIGONIAMS PARVEŽTI
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.

LITHUANIAN FUNERAL HOME

6621 EDNA AVENUE

ENdicott 1763

LASNIK CAFE

Puiki, Moderniška Įrengta Lietuviška Užėiga
6824 SUPERIOR AVE.

(Šalia Dirvos Redakcijos)

Užkvečiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus.
Kastantas ir Ona Lesnikauskai — Savininkai